Opłata pocztowa uiszozona ry zaltem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 45 (1038) | Łódź, Wtorek 22 Lutego 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כ אדר א תרפ"ז. | Nr. 45 (1038)

24-71 .אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-7

אינטערנאציאנאלע הלואה פאר פוילען?

פ א ר י ז, 21 (ספ. טעל.) די אונטערהאנדלונגען אין אמעריקא וועגען אן'אויסלענדישער הלואה פאר פוילען ענטוויקלען זיך זעהר גינסטיג. די הלואה זאל טראגען אנ'אינטערנאציאנאלען כאראקטער, ד. ה., אז אין איהר זאלען זיך אויך בעטייליגען די אייראפעאישע מלוכות.

די הויפט-שוועריגקייט ביים רעאליזירען די הלואה זעהען איין די אמעריקאנער אין דער שטעלונג פון די ענגלישע פינאנציעלע קרייזען, וועלכע מאכען אפהענגיג די הלואה רעאליזירונג פון שאפען אנ'אינטערנאציאנאלען קאמיטעט, וועלכע זאל קאנטראלירען דעם פוילישען בודזשעט.

(פון פינאנץ - מיניסטעריום איז די דאזיגע ידיעה נאך נישט בעשטעטיגט געווארען. די רעד)

פוילישער האנדעלס-בילאנץ אין יאנואר

פערענדיגט מיט אנ'איבערשוס פון 12,321,000 זלאטעס.

וו א ר ש א, 21. (טעלעפאניש) לויט די פראוויזארישע אויסרעכנונגען ווערט דער פוילישער האנדעלס בילאנץ פאר יאנואר ארויסווייזען א פאזיטיווע סאלדא פון 12,321,000 זל. דער אימפארט בעטרעפט 187,027,000 זל. און דער עקספארט 199,348,000 זל.

מורא'דיגער שטורם אין צפון-אמעריקא.

נ י ו - י א ר ק 21. (א.ט.ע.) אויפ'ן צפון מזרח ברעג פון אמעריקא הערשט א שטורם, וואס מ'האט אנ'אהנליכען נישט פערצייכענט זייט 50 יאהר. די שאדענס וואס דער שטורם האט אנגעמאכט בעטרעפט מיליאנען דאלאר, די ים-כוואליעס האבען אין איינינע ערטער זיך ארייגעריסען אויף דריי פירטעל מייל, פערניכטענדיג אלץ אויף די ברעגעס. די שיף-בעוועגונג איז פאלשטענדיג אפגעשטעלט. א גאנצע רייהע קלענערע שיפען זענען אונטערגעגאנגען צוליב'ן שטורם.

אגרויסע סומע פאר ארץ-ישראל,

וואס וועט אינגאנצען ענדערען די עקאנאמישע לאגע פון לאנד.

ל א נ ד א ן, 21 (סב. טעל.) „דזשואיש וואררלד" ברענגט א ידיעה, אז אין די נאהענטסטע טעג ווערט ערווארט א דעקלאראציע פון א בעקאנטען יודישען מיליאנער וועגען זעהר א גרויסע סומע פאר ארץ-ישראל. אזא סומע איז נאך ביז היינט פאר ארץ ישראל נישט געגעבען געווארען.

די לאנדאנער „צייט" דרוקט איבער די דאזיגע ידיעה און בעמערקט דערצו, אז די דאזיגע סומע, וואס איז בעשטימט אויף א ספעציעלען צוועק, וועט אינגאנצען ענדערען די עקאנאמישע לאגע פון ארץ-ישראל.

די פרעסט אין פוילען וועלען דויערען די גאנצע וואך.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש) אזעלכע פרעסט ווי די וואס האבען די לעצטע טעג ארומגענומען גאנץ פוילען, זענען שוין ביי אונז לאנג נישט געווען געווארען. לויט די ידיעה פון מלוכה'שען מעטערעאלאגישען אינסטיטוט איז היינט פריה די טעמפעראטור געווען: אין ווארשא 16 גר. (צעלסיוס); לעמבערג - 13; פינסק - 17; ווילנע - 25; פאהולאנקא (ווילנער-קאנט) - 34; לובלין - 20; זאקאפאנע 25; פויזען - 9; לאדז - 11. די גרעסטע פרעסט האלטען אן אויף די קרעסען און אויף דרום אין די בערג. אויף מארגען ווערט ערווארט א פראסט ביי א זוניגען וועטער. די נידריגע טעמפעראטור אין פוילען וועט אנהאלטען נאך די נאהנסטע טעג, ווארשיינליך ביז ענדע וואך;

אויסערן - מיניסטער זאלעסקי וועט זיך צוזאמענטרעפען מיט שטרעזעמאן ערשט אין גענף.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער דייטשער געזאנדטער אין פוילען ראוישער האט היינט בעזוכט דעם אויסערן-מיניסטער זאלעסקי און איהם אנגעפרעגט, צי ער האט נישט קיין גייע פארשלאגען בנוגע דעם בעניי'ען די איבערגעריסענע אונטערהאנדלונגען וועגען דעם פויליש דייטשען האנדעלס-טראקטאט. די דאזיגע עווענטועלע פארשלאגען וועט ער איבערגעבען אין בערלין, וואו-אהין ער פאהרט איצט ארויס.

מיניסטער זאלעסקי האט ערקלערט, אז ער בלייבט ביי זיין פריהערדיגער שטעלונג, וועלכע ער האט שוין בעקאנטגעמאכט.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעם 3-טען מערץ פאהרט ארויס קיין גענף דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי, היינטיגעס מאל וועט ער פאהרען נישט דורך בערלין ווי אלעמאל. נאר דורך וויען - ציריך, אזוי ארום וועט ער זיך מיט שטרעזעמאן טרעפען ערשט אין גענף.

ב ע ר ל י ן, 21 (אטע) דער פרעזידענט פון דער לאנדווירטשאפטליכער קאמער פון מזרח-פרייסען האט זיך געוואנדען צו דער דייטשער רעגירונג מיט א פעטיציע. אז בעת די ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען מיט פוילען וועגען א האנדעלס-טראקטאט זאל געלענט ווערען מעהר אויפמערקזאמקייט אויף די לאנדווירטשאפטס-אינטערעסען, און אז אויף דעם געביט זאלען פאר פוילען נישט געמאכט ווערען קיין שום הנחות, ווייל דער אריינפיהר פון פוילישע לאנדווירטשאפטס - פראדוקטען קיין דייטשלאנד שטערט דער ווירטשאפטליכע ענטוויקלונג פון דער דייטשער לאנדווירטשאפט.

יודישע לעהרער ביים בילדונגס - מיניסטער.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער בילדונגס-מיניסטער האט היינט אויפגענומען א דעלעגאציע פון פעראיין פון יודישע מיטעל-שול-לעהרער.

די דעלעגאציע האט פערלאנגט אויסצוגלייכען די רעכט פון די לעהרער פון די יודישע פריוואטע מיטעל שולען מיט די רעכט פון די לעהרער פון די מלוכה-שולען, עס אויך גערעדט געווארען וועגען קוואליפיקאציעס פון די לעהרער פון די יודישע למודים.

די בערזע וועט נאטירען דעם קורס פון דער דאלארובקע.

וו א ר ש א 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) לויט א השתדלות פון די פינאנציעלע קרייזען, האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום פעראָרדענט, אז די בערזע זאל נאטירען דעם קורס פון דער פרעמיע-דאלארובקע.

אנ'אוצר איז א פערמויערטער פאנצער-קאסע

געפינען אין גענעראל-שטאב.

וו א ר ש א, 21. (טעלעפאניש). בעת'ן רעמאנטירען די געביידע פון גענעראל-שטאב אויפ'ן זאקסישען פלאץ, האט מען אין די ווענט פון א קאבינעט געפונען א גרויסע פאנצער-קאסע וואס איז געווען קינסטליך איינגעמויערט אין דער וואנט. מ האט ארויסגערופען פאך-לייט, וועלכע האבען אין דער אנוועזנהייט פון דעם אדמיניסטראציע לייטער און זיין געהילף געעפענט די קאסע, וואו ס'האט זיך געפינען 10 שטאבעס, וואס האבען געוואויגען 41 קילא. די דאזיגע שטאבעס זענען א צוזאמענשמעלצונג פון גאלד, פלאטינע און זילבער. פון וואנען שטאמט דער דאזיגער אוצר איז נאך נישט פעסטגעשטעלט. די 2-טע אפטיילונג פון גענעראל שטאב פיהרט אנ'אויספארשונג.

פערלענגערט דער טערמין אויף אפצוגעבען זעזאנגיעס וועגען הכנסה-שטייער.

וו א ר ש א, 21. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער טערמין אויף אפצוגעבען זעזנאנגיעס וועגען הכנסה פאר'ן 1926 י. איז פערלענגערט געווארען ביז'ן 1. אפריל ה. י.

געפאהרען זיך פערוויילען און געפונען דעם טויט.

11 פערזאן זיך פערסמ'ט מיט גאז אויף א מאטאר-שיפעל.

ב ע ר ל י ן, 21. (אטע) פון וויסבאדען טיילט מען מיט, וועגען א מאסען-האפטער פערסמ'ען זיך פון פאסאזשירען אין א מאטאר-שיפעל.

א גרופע פאסאזשירען האבען געמאכט אנ'אויספלוג איבער א אזערע. ווען דאס שיפעל איז צוגעקומען צום ברעג איז קיינער פון די פאסאזשירען נישט אויסגעשטיגען. ווען די טייך-וואך איז אריין אין די קאיוטען, האט זיך פאר זייערע אויגען ענטפלעקט א מורא'דיג בילד: 5 פאסאזשירען זענען געווען טויט און 6 האבען זיך געווארפען אין שרעקליכע קאנוואולסיעס.

די פערגיפטונג איז געקומען פון גאז, וואס דער מאטאר האט פון זיך ארויס-געגעבען.

פערסמ'ט דורך גאז.

פון די נעפלאצטע גאז-רעהרען.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש). צוליב די שטארקע פרעסט פלאצען די גאז-רעהרען. און צוליב דעם איז אין דער פערגאנגענער נאכט געווען פיל פאר-פאלען פון פער'סמ'ען זיך מיט'ן גאז. 9 פערזאן זענען דורך דער פאגאטאוויע אפגעראטעוועט - געווארען. 2 - זענען פער'סמ'ט-געווארען אויף טויט.

כשר | כשר

קאפע-רעסטאראן

„בריסטאל"

פעטריקאווער 30, טעלעפאן 25-91,

וועלכע איז בעקאנט מיט איהר גוטע קיך, גיט ארויס טעגליך מיטאגען:

פון 3 געננ 2,75 זל.

„ 4 „ 3.50 „

„ 5 „ 4.00 „

940

יוי אויך אהרענדברויטע אלא קארט. שנעלע און סאלידע בעדינונג! מילכיגע פריהשטיקען און אהרענדברויט פון 5 געננ - 1.50 זל.

כשר | בעדינונג פריי! | מיט אכטונג ה. בערנהיים. | כשר

די וועלכע אזעוו האט פעראטען?

(זעה 6-טע זייט).

Z intencji zaręczyn p.
EDZI SZAFRANÓWNY
z p. LEONEM ZARZEWSKIM
życzy różowej przyszłości na nowej drodze życia
Benjamin Silberberg.

Edzia Szafranówna
Leon Zarzewski
ZARĘCZENI.
Łódź, w lutym 1927 r. 1042

Koledze naszemu
I. WALDMANOWI
z powodu zgonu Jego
b. p. MATKI
wyraża głębokie współczucie
Klasa VII
szkoła p. Bilskiego.
1030

Z intencji zaręczyn
p. Edzi Szafranówny
z p. Leonem Zarzewskim
życzą szczęścia
D. Silberberg z Żoną.

גלאריפיקאציע פון מארד אין רומעניע.

בלומען פאר מערדער און טויט-שרעק פאר יודען.

טשערנאוויץ, 21. (ספ. טעל.) שבת 1 בייטאג איז אין קימפעלונג (א שטעדטעל נעבען טשערנאוויץ) פארגעקומען דער געשוואוירענע ריכטער דער פראצעס געגען סטודענט טאטו, וועלכער האט דערמארדעט דעם יודישען סטודענט דוד פאלק. דאס גאנצע שטעטעל וועלכעס איז בעוואוינט כמעט פון לויטער קריסטען, איז בעקאנט אלס נעסט פון אנטיסעמיטיזם. דער קאמפלעט בעאמטען ריכטער איז געווען פון טשערנאוויצער קרייז-געריכט, די געשוואוירענע ריכטער זענען געווען פויערים פון דער אימגעגענד. דער זאל פון געריכט איז געווען איבערפילט פון פויערים, מיטגלידער פון דער אנטיסעמיטישער קוזא פארטיי.

עס האבען אויך נישט געפעהלט אויפ'ן פראצעס אלס צושויער אנגעזעהענע פיהרער פון רומענישען אנטיסעמיטיזם, ווי פראפעסאר קוזא, דער פאגראם-העלד מארמארעסקו, ארליצסקו און קוואדריאנו.

צום פראצעס איז אויך געקומען פעטציעל א מחנה סטודענטען. אויפ'ן וועג אין צוג האבען זיי אכזריות'דיג געשלאגען די יודישע פאסאזשירען, אזוי, אז א סך פון זיי האט מען געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל אריין. זיי האבען אויך ארויסגעשמיסען פון צוג דייטשע און יודישע זשורנאליסטען, וואס זענען געפאהרען צום פראצעס. און אנגעקומען זענען בלויז רומענישע זשורנאליסטען.

אין געריכט האט זיך דער מערדער געהאלטען זעהר חוצפה'דיג. ער האט ערקלערט, אז ער האט דעם יודישען סטודענט דער'הרג'עט, ווייל ער האט אין איהם געזעהן א פארשטעהער פון די יודישע סטודענטען און ער האט מיט זיין מארד טאקי געוואלט טרעפען אלע יודישע סטודענטען, די סבות פון זיין מארד-טהאט זענען געווען פאטריאטישע...

עס זענען אויסגעהערט געווארען 7 עדות, חברים פון מערדער. די פאמיליע פון ערמארדעטען האט מורא געהאט צו שיקען א פערטרעטער, וועלכער זאל זיך אנשליסען אין דער בעשולדיגונג, ווייל זי האט כסדר בעקומען דראהונגס-בריף.

דער פראצעס האט געמאכט דעם איינדרוק פון א קאמעדיע. ארום 9 אין אווענד זענען די ריכטער אוועק אויף א בעראטונג. עס האט נישט לאנג געדויערט און דער ריכטער-קאמפלעט קומט צוריק מיט'ן אורטייל. דער פארזיצער טיילט מיט, אז מיט 10 שטימען נעגען 2 איז דער אנגעקלאגטער אנערקענט געווארען אלס אונשולדיג אין פערברעך פון א בייוויליגען מארד און ער ווערט בעפרייט.

אין זאל איז דער אורטייל אויפגענומען געווארען מיט גרויס שמחה. מען האט דעם מערדער, וועלכער איז באלד ארויסגעלאזט געווארען פריי, געטראגען אויף די הענד און מען האט איהם בעווארפען מיט בלומען. אין שטעטעל איז פארגעקומען א'נ'אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציע.

אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס זענען אויך פארגעקומען כמעט אין גאנץ רומעניען אין יאסי, בוקארעשט, טשערנאוויץ און אנדערע שטעדט. די יודישע בעפעלקערונג לעבט אין טויט-שרעק.

בוקארעשט. (י.ט.א.) די „רומיניאצא" מעלדעט: „א גרופע פון קוזיסטישע סטודענטען האט זיך ארומגעדרעהט אין גארטען און אין די פירטלען פון'ם צענטער פון דער הויפטשטאדט. די סטודענטען האבען געשלאגען די יודישע בירגער, וועלכע זיי האבען בעגעגענט אויפ'ן וועג. פיל יודען זענען געשלאגען געווארען. צווישען זיי אויך דער סוחר ראאול פאנדעל, א רעזערוו-אפיציר און א שילער פון דער האנדעלס-שולע. די געליטענע האבען זיך בעקלאגט אין פאליציי-בעצירק און האבען געפאדערט א אויספארשונג, אבער מ'האט אין ערגעץ נישט געלעגט קיין אכט אויף זייער אנקלאגע".

א פרייע אייער-האנדעל

פאדערט צוזאמענפאהר פון אייער-עקספארטערען.

ווארשא, 21. (טעלעפאניש פון אינזער קארעספאנדענט). היינט איז פארגעקומען אין צענטראלען סוחרים-פעראיין א צוזאמענפאהר פון אייער-עקספארטערען. עס זענען אנוועזענד געווען 100 דעלעגאטען און אויך א פארשטעהער פון האנדעלס-מיניסטעריום.

עס זענען בעהאנדעלט געווארען די נייע געזעצען בנוגע דעם אייער-מסחר. נאך דער רעדע פון דעפ. ווישליצקי איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע אין וועלכע עס ווערט פערלאנגט א פרייען האנדעל מיט אייער.

אנ'אריגינעלע „פרנסה", וואס ענדיגט זיך מיט „פאוויאק".

ווארשא, 21 (טעלעפאניש) אין יאהר 1919 איז אוועק דינען אין פוילישען מיליטער דער סטודענט פון ווארשאווער אוניווערזיטעט עמנואל סצוילמאן, א שוואגער פון א יודישען סיים דעפוטאט, סצוילמאן איז ארויסגעשיקט געווארען אויפ'ן פראנט און פון דאן אן איז יעדער שפור נאך איהם פערלוירען געגאנגען.

אין ווארשא איז פערבליבען זיין פרוי מיט א קינד.

פערגאנגענע וואך אבער איז אין דער וואוינונג פון דעפוטאט געקומען א יונגערמאן און האט ערקלערט: איך קום פון מאסקווע און ברענג א גרוס פון עמנואל'ן. איינס מוז איך אבער וויסען: צי האט שוין זיין פרוי חתונה געהאט מיט א צווייטען?..

אויף וויטערדיגע פראגען האט דער יונגערמאן קיין שום ענטפער נישט געוואלט געבען. די זאך האט אזוי פעראינטערעסירט דעם דעפוטאט, אז ער האט צוגעזאגט דעם יונגענמאן א גרויסע בעלוינונג פאר זאגען דעם אמת וועגען פערפאלען געווארענעם.

דער יונגערמאן האט גענומען 100 זלאטעס א קאנטא, צוזאגענדיג אויף צומארגענס אנגעבען דעם גענויען אדרעס פון אומגעקומענעם.

עס זענען אבער פעראיבער איינינגע טעג און דער יונגערמאן האט זיך שוין מעהר נישט בעוויזען.

געכטען בייטאג האט דער דעפוטאט געטראפען דעם אונבעקאנטען אויף קראלעווסקא גאס און האט איהם געלאזט ארעסטירען.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז א'נ'אלטער אפעריסט זלמן קאפושניאק, וועלכער האט שוין אויף דעם אופן, ווי דעם דעפוטאט—בעשווינדעלט צעהנדליגער פאמיליעס.

דער אפעריסט איז איינגעזעצט געווארען אין „פאוויאק".

די יודישע שפייז-דינים זענען די בעסטע פאר'ן געזונד

אזוי מיינט אנ'אמעריקאנער פראפעסאר.

שיקאגא. (יט"א) דער פראפעסאר פון כעמיע אין אינדיאנא אוניווערזיטעט ד. שערמאן האט ערקלערט, אז די אמעריקאנער דארפען זיך לערנען עסען לויט די דינים פון דער יודישער תורה, דאן איז זייער געזונד צושטאנד א גלענצעדער, די דאזיגע ערקלערונג האט דער פראפ. געמאכט רעדענדיג פאר די דעלעגאטען פון א דענטיסטען-קאנפערענץ.

-- --

די גריפע אין קאוונער ליטע אנגענומען אנ'עפידעמישען כאראקטער.

אין דער קאוונער „יודישער שטימע" טיילט מען מיט:

די גריפע האט זיך פאר די לעצטע טעג אנגעהויבען פערשפרייטען מיט א אונגעהויערע שנעלקייט. עס איז שוין צו טרעפען זעלטען א שטוב וואו ס'זאלען זיך נישט געפינען קראנקע אויף גריפע.

פון 4 טויזענד שילער, וועלכע זענען פארהאנען אין קאוונע, זענען שוין 6 הונדערט קראנק אויף גריפע.

אויסער דער העברעאישער גימנאזיע, זענען געשלאסען געווארען נאך דריי פאלקס שולען, וואו די צאהל קראנק-געווארענע שילער האט דערגרייכט מעהר ווי איין דריטעל.

עס זענען אויך קראנק זעהר פיל לעהרער. עס איז כמעט נישטא איין שול אין קאוונע, וואו עס זאל נישט זיין קראנק אויף גריפע ווער נישט איז פון די לעהרער.

דער געזונדהייטס-דעפארטאמענט האט אסיגנירט צעהן טויזענד ליט לטובת דער קאוונער שטאדט-פערוואלטונג אויף איינצוארדנען באראקען פאר דער איזאלירונג פון גריפע-קראנקע. א פאר פאלקסשולען ווערען איבערגעארדענט אויף צייטווייליגע באראקען.

ס'זענען קראנק געווארען אויף גריפע דער בילדונגס מיניסטער ד"ר ביסטראם, דער רעקטאר פון מלוכה אוניווערזיטעט ה' ביזשישקא און געשעפטס-פיהרער פון מיניסטארען-קאבינעט ה' כ. דיילידע.

געשאפען א ציוניסטישע פעדעראציע אין פראנקרייך.

פאריז. (י. ט. א.) אויף דער דריטער אלגעמיינער פערזאמלונג פון די דעלעגאטען פון אלע ציוניסטישע פעראיינען אין פאריז איז אנגענומען געווארען אנ'איינשטימיגער בעשלוס וועגען שאפען א ציוניסטישע פעדעראציע אין פראנקרייך. עס איז אקצעפטירט געווארען דער פראיעקט פון וואהל-ארדינאציע. די געוועהלטע וואהל-קאמיסיע מאכט שוין די געהעריגע פארבערייטונגען צו די וואהלען צום צענטראל-ראט פון דער ציוניסטישער פעדעראציע, וואס וועלען פארקומען דעם 26 און 27-טען פעברואר.

זאמעל-אקציע פאר אגודה-שולען אין א"י.

פראנקפורט. (י. ט. א.) אין הסכם מיט'ן בעשלוס, וואס איז אנגענומען געווארען אויף דער לעצטער זיצונג פון הויפט-פערוואלטונג פון אגודת-ישראל אין ווין איז די ארץ-ישראל צענטראלע פון אגודת-ישראל צוגעטרעטען צו א גרויסער זאמעל-אקציע לטובת איהר ארץ-ישראל-שול-וועזען. די אקציע וועט דורכגעפיהרט ווערען אין משך פון חודש אדר. אין איצטיגען מאמענט לערנען זיך אין די אגודת ישראל שולען אין ארץ-ישראל 1200 קינדער.

נחום סאקאלאוו ביי'ם פראנצויזישען פרעזידענט.

פאריז, 21. (טעלעגראפיש דורך יט"א) נחום סאקאלאוו איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן פראנצויזישען פרעזידענט דומערג און מיט איהם געהאט א לענגערען שמועס וועגען אקטועלע ציוניסטישע פראבלעמען.

אויפגעריסען א האנד-גראנאט אין יאבלאנע

2 דער'הרג'עט, 8 שווער פערוואונדעט.

ווארשא, 21. (טעלעפאניש). נעכטען זענען ארומגעגאנגען בעאונרוהיגענדע קלאנגען וועגען עפיס בלוטיגע געשעהענישען צווישען מיליטער אין יאבלאנא.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, איז געשעהן אט וואס:

ארום 11 איגדערפריה האט אנ'אבטיילונג פון 2-טען פולק באהן-סאפיארען אין יאבלאנא געמאכט איבונגען מיט האנד-גראנאטען. נאך דער איבונג האט מען זיך גענומען צונויפקלויבען די גראנאטען, וואס האבען נישט אויפגעריסען. ווען דער קאפראל בעק האט אויפגעהויבען א האנד-גראנאט, האט ער פלוצלינג ביי איהם אין דער האנד אויפגעריסען און דער קאפראל איז צוריסען געווארען אויף שטיקער.

זעהר שווער פערוואונדעט איז אויך געווארען דער כארונזשי יאנצעראוויטש, וועלכער איז באלד אין שפיטאל געשטארבען. עס זענען נאך ערנסט פערוואונדעט געווארען 3 סאלדאטען, פון זיי 2 יודען – פליגעל און מאן.

די קאטאסטראפע וואלט נאך געקאנט זיין שרעקליכער. נאך גוט, וואס כמעט די גאנצע אבטיילונג מיליטער האט שוין געהאט אבמארשירט.

יודישע נאציאנאלע מינדערהייט אין בולגאריע,

צענטראלע פון אלע בולגארישע יודישע קהלות.

סאפיע, 21. (טעלעגראפיש דורך יט"א) נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען האט די בולגארישע רעגירונג לעגאליזירט די צענטראלע יודישע קאנסיסטאריע, אין וועלכע עס ווערען פעראייניגט אלע בולגארישע יודישע קהלות, וועלכע שיקען אהין זייערע פערטרעטער.

אזוי-ארום האט די בולגארישע רעגירונג אנערקענט דאס בולגארישע יודענטום אלס נאציאנאלע מינדערהייט.

יודישע און גריכישע ארגאניזאציעס אין סאלאניקי

פראטעסטירען געגען „נומערוס קלאוזוס" אין איראפעאישע לענדער

אטען, 21. (טעלעגראפיש דורך יט"א) 20 יודישע ארגאניזאציעס אין סאלאניקי און א רייה גריכישע פעראיינען האבען אנגענומען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען „נומערוס קלאוזוס" אין פערשידענע איראפעאישע לענדער.

דער אונטערגעשריבענער פראטעסט איז איבערגעשיקט געווארען צו די רעגירונגען אין אונגארן, רומעניען, פוילען, גריכענלאנד און צום פעלקער-בונד.

א תלמוד-תורה-לעהרער איז נישט קיין ארבייטער.

פסק'נ'ט דער אמעריקאנער אימיגראציע-דעפארטאמענט.

ניו-יארק, (יט"א) דער יודישער סטודענט שולגעסער, וועלכער האט געזאלט ארויסגעשיקט ווערען פון אמעריקא, ווייל ער האט פערנומען א פאסטען פון א לעהרער אין א תלמוד-תורה, בעת די וויזע קיין אמעריקא איז איהם געגעבען געווארען בלויז צו שטודירען. וועט לויט א בעשלוס פון אימיגראציע-דעפארטאמענט נישט ארויסגעשיקט ווערען פון אמעריקא. לטובת דעם סטודענט האט אינטערווענירט דער אוניווערזיטעט און די אינטערווענץ האט געהאלפען. דער אימיגראציע-דעפארטאמענט האט איינגעזעהן, אז א לעהרער אין א תלמוד-תורה איז נישט קיין ארבייטער און במילא האט שולגעסער נישט עובר געווען אויף דעם אימיגראציאנס-געזעץ.

פועלי-ציון אינטערווענירען אין צווייטען אינטערנאציאנאל.

וועגען דער לאגע פון די יודישע ארבייטער אין ארץ-ישראל.

פאריז. (י. ט. א.) בעת דער לעצטער פלענאר-זיצונג פון עקזעקוטיווע פון צווייטען סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל אין פאריז האבען זיך די פארשטעהער פון דער ציוניסטישער-סאציאליסטישער פארטיי „פועלי-ציון" לאקער און מערעמינסקי געווענדעט צום פארשטעהער פון דער ענגלישער לייבאר-פארטיי קראמפ און איהם אנגעוויזען אויף דער שווערער לאגע פון דער ארבייטערשאפט אין ארץ-ישראל. די רעגירונג האט אין יאהר 1926 געהאט אנ'עודף פון א פאר הונדערט טויזענד פונט און דאך האט זי גארנישט געטון אויף אויסצובעסערן די לאגע פון די ארבייטסלאזע. די בעציהונג פון דער רעגירונג צו דער יודישער בעפעלקערונג איז ווייט נישט בעפרידיגענד, ספעציעל איז דאס וועגען דער פאליציי, וואס אינטערווענירט קיין מאל אין ארבייטס-קאנפליקטען. בעת די שטאט-ראט-וואהלען זענען דורך דער רעגירונג געשאפען געווארען אויסערגעוועהנליך שווערע בעדינגונגען א. א. וו.

די ענגלישע ארבייטער-פארשטעהער האבען צוגעזאגט צו אינטערווענירען דורך זייער עקזעקוטיוו וועגען די אלע ענינים און האבען געבעטען זיי סיסטעמאטיש אינפארמירען וועגען דער לאגע.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 22. פעברואר. 1927

לאדז. 22. פעברואר. 1927

וול. זשאבאטינסקי

צו זיין בעזוך אין לאדז.

דער בעשלוס פון דער ציוניסטישער צענטראלע אין ווארשא צו איגנארירען – איידעל גערעדט – דעם בעזוך פון זשאבאטינסקי'ן אין פוילען האט ארויסגערופען ערשטוינונג, אומגעשמאק און א סטיכישען פראטעסט אפילו מצד די דירעקטע געגנער פון דעם גאסט.

וול. זשאבאטינסקי איז אויף קיין פאל נישט די פערזאן, וועלכע מ'זאל קאנען איגנארירען. מ'קאן האבען וועלכע ס'איז נישט בעציהונג צו זיין פאליטישער טעטיגקייט, מ'קאן זיך בעציהען נעגאטיוו צו זיין שטעלונג אין די ציוניסטישע פראבלעמען, מ'קאן אפילו בעקעמפען דעם ציוניזם גופא – אבער פאר זשאבאטינסקי'ן אליין קאן מען נישט פערבלייבען גלייכגילטיג, אויפמערקזאמקייט מוז איהם געשענקט ווערען.

זשאבאטינסקי האט הייסע אנהענגער, וואס הערען זיך איין צו יעדען ווארט זיינעם, ווי צום ווארט פון דעם מייסטער; וואס רעדען ארויס זיין נאמען מיט ליבע און ענטוזיאזם; זשאבאטינסקי האט אהן א שיער געגנער און אפילו שונאים; ער בעזיצט אבער די אביעקטיווע אייגענשאפטען, וועלכע קויפען אונטער יעדען איינציגען, מעג ער זיך געפינען אין לאגער פון זשאבאטינסקי'ס אנהענגער אדער אין לאגער פון זיינע געגנער – די אייגענשאפטען זענען: טאלאנט און כאראקטער.

זשאבאטינסקי איז א גרויסער טאלאנט, וואס דריקט זיך אויס אויף פערשידענארטיגסטע געביטען. זיינע שפראכען פעהיגקייטען און שפראכען-קענטעניש זענען געווארען א שם דבר און קאנען זיין דער געגענשטאנד פון איידעלער קנאה. זשאבאטינסקי איז א גלענצענדער שריפטשטעלער, וועלכער האט געוויזען די פרוכטען פון זיין פעדער אין אלערליי שפראכען און אלערליי געביטען. ער איז א גלענצענדער פובליציסט און פעליעטאניסט, וואס קאן בעציהרען מיט זיינע ארבייטען די סאמע אויסקלויבערישסטע צייטשריפטען. אלס רעדנער שטעהט זשאבאטינסקי אין דער ערשטער רייהע פון דער פליעיאדע, וועלכע זענען אויסגעוואקסען אין די שטורמישע יאהרען פון רעוואלוציע אין אנהויב פון אונזער יאהרהונדערט.

און – זשאבאטינסקי איז א כאראקטער. אהן אזעלכע מענשען איז טויט און פעראורטיילט צום וועלקען און פערדארבען יעמוועדע בעוועגונג. ער געהערט צו די געצעהלטע פאליטיקער, וועלכע פערמאגען א חק דעם פראגראם די אויטאריטעט, די הארטנעקיגקייט און עקשנות, מיט וועלכער זיי חזר'ן איבער דעם אדורכגעלעבטען געדאנק און דורכגעצעהלטע אידעע הונדערטער און טויזענדער מאל, האמערען אריין דעם געדאנק אין די מוחות פון אנדערע, נישט אבשטעלענדיג זיך פאר דער מענשליכער שוואכקייט און אינגערליכער פחדנות זיך צו איבער'חזר'ען, צו ווערען איבערדריסליך.

מ'פערגלייכט טיילמאל זשאבאטינסקי'ן מיט פילסודסקי'ן. אין דעם פערגלייך איז פארמעל און אביעקטיוו גענומען פאראן פיל ריכטיגקייט. עהנליכקייט איז דא אויך אין די אויסערליכע מיטלען, דורך וועלכע ביידע האבען געוואלט דערגרייכען דעם ציל. אינ'ם שאפען דעם יודישען לעגיאן איז דא א פולע אנאלאגיע מיט פילסודסקי'ס „משין לעגיאנוב". מיט דעם אונטערשיד, וואס שאפען א יודישען לעגיאן איז געווען א פיל שווערערע זאך, ווי שאפען דעם פוילישען, ווייל דא איז די אבנעגאציע, דער ביטול געווען מעהר און שטארקער. שטעלען זיך אזא אויפגאבע און די אויפגאבע דורכצופיהרען – דאס איז א טאט פון אייזערנעם ווילען, פון א געוואלדיגער עקשנות, דאס איז די טאט פון א כאראקטער.

טאלאנט און כאראקטער – דאס זענען די אייגענשאפטען פון זשאבאטינסקי'ן, וואס קויפען פאר איהם אונטער יעדענס הארץ, וואס לאזען הערען אין זיין אנוועזענהייט און אין זיין אבוועזענהייט דעם הויך פון א גרויסער פערזענליכקייט.

און ער, וולאדימיר זשאבאטינסקי, וועמענס נאמען עס איז טויזענדער מאל דערמאנט געווארען דורך אונזער יודישען דור, ביי פערשידענע געלעגענהייטען, מיט פערשידענע שטימונגען, אבער תמיד מיט אכטונג, ער איז היינט, נאך פיל פערלאזענע יאהרען, ווידער א גאסט אין אונזער שטאדט.

מיר בעגריסען זיין קומען מיט דער גאנצער און פולער אויפריכטיגקייט.

ע. נ–ן.

בענעדיקט שפינאזא.

צום 250 יאהרצייט פון דעם גרויסען יודישען פילאזאף.

צוויי הונדערט פופציג יאהר איז געווארען, ווי ס'איז געשטארבען דער גרויסער פילאזאף ברוך (בענעדיקט) שפינאזא – איינער פון די גרעסטע בעלי בטחון און בערעכטיגער פון מענשליכען קיום.

דערזעלבער שפינאזא, וואס האט געזאגט, אז – „א מענש וועלכער לעבט מיט שכל, איז מעהר פריי אין א מלוכה, וואו ער לעבט לויט אלגעמיינע כללים, ווי אין דער איינזאמקייט, וואו ער איז געהארכזאם נאר זיך גופא" – אט דער זעלבער שפינאזא האט געהאט די גרויסע קראפט געגענצושטעלען זיך די אלגעמיינע כללים" און אויסלעבען זיין קורצען לעבען אין עלענד און איינזאמקייט, אויסקלייבענדיג – „פון צוויי גוטע זאכען דאס גרעסערע, איידער פון שלעכטע זאכען – דאס קלענערע"...

ברוך שפינאזא (אדער ד'עספינאזא) דער יוד אויף דורך און דורך, דער בעל בטחון, דער בעל שכל האט געשטאמט פון שפאנישע יודען, מאראנען, וועלכע האבען ארויסעמיגרירט אין דרום-פראנקרייך. דער פאטער זיינער, מיכאל איז געווען איינער פון די בכבוד'יגסטע יודען אין אמסטערדאם – א יוד א בעמיטעלטער סוחר, א פיר מאל חתונה געהאטער (אהן עין הרע..)

ברוך איז איהם געבוירען געווארען דעם 24. נאוועמבער 1632 פון דער צווייטער ווייב, וועלכע איז אין די יונגע יאהרען געשטארבען פון שווינדזוכט.

פון איהר האט ברוך גע'ירש'נ'ט די שרעקליכע קראנקהייט, וועלכע האט געהאט די „גוטע זייט", וואס ער האט נישט געקאנט ירש'נ'ען דעם פאטערס האנדעלס-בערוף, און זיין גאנץ וועזען האט זיך קאנסטרואירט אויף א גאנץ אנדער'ן אופן.

אויס'ן חשבון פון שוואכען גוף האט זיך שפינאזא אינגאנצען פערגייסטיגט, און שוין אין די קינדערשע יאהרען האט ער זיך אויסגעצייכענט מיט זיינע פעהיגקייטען צו כל'ערליי יודישע און וועלטליכע לימודים.

ער האט בעזוכט די אמסטערדאמער קהלה שול, וועלכע האט געהאט א שם אין דער גאנצער יודישער וועלט. דארט האט ער דערלערנט תנ"ך, תלמוד, דקדוק, די העברעאישע פאעזיע און רעליגיעזע פילאזאפיע. חוץ דער שולע האט ער נאך געלערנט שפראכען: שפאניש, פארטוגאליש, האלענדיש און לאטיין. ער האט אויך ארויסגעוויזען אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייטען צו מאלעריי. א ספעציעלע נייגונג אבער האט ער ארויסגעוויזען צו טעאלאגיע, און א דאנק די גרויסע קענטענישען אין לאטיין האבען זיך פאר איהם געעפענט אלע אוצרות פון דער אלטער און נייער פילאזאפיע.

פון דעם אבער קאן מען נישט שליסען, אז דער יונגער שפינאזא האט זיך דערווייטערט פון יודישקייט אדער געלייקענט אין איהר.

דער פאקט איז אבער, אז אין די יונגסטע יאהרען האט מען איהם שוין געפונען אין א קרייז פון פריי-דענקער (חס וחלילה, נישט צוזאמענמישען מיט אונזער לאדזער אויסארבייטונג, וואס טראגט דעמזעלבען נאמען...) און א דאנק זיין טיפער בעהאוונטקייט אין תנ"ך האט ער געשפילט אין איהם א גרויסע ראליע.

לעת-עתה איז נישט גענוי בעקאנט, צי די דאזיגע פריידענקערישע טעטיגקייט האט געבראכט צו דעם חרם, אין וועלכען מ'האט איהם אריינגעווארפען אין 1656 יאהר, אין די מאטיוען צום חרם-אקט ווערט געזאגט, אז ער האט פערשפרייט פאלשע וויסענשאפטען, און נישט געוואלט זיך צוריקקעהרען אויפ'ן דרך-הישר.

מילא, שפינאזא, דער טיף-ליידענדער האט אויך דערמיט געמוזט שלום מאכען. – „א פרייער מענש טוט זיין עובדא קיין מאל נישט מיט א בייזער כוונה, נאר שטענדיג מיט א גוטער" – אזוי האט געמיינט שפינאזא, און אונז בלייבט אויס שטארק צו צווייפלען, צי איז דער משפט איבער איהם געווען פון פרייע מענשען, צי פון אזעלכע, וואס האבען זיך מיט אנגסטען און מיט כל'ערליי יאוש-מיטלען געקלאמערט אין פרימיטיווער לפנים'דיגער יודישקייט, וואס-אזעלכע זענען אויך איצט מיט העכער 250 יאהר שפעטער פאר אונז נישט פרעמד...

איבעריגענס איז דאך דער חרם אין שפאניען געווען א זעהר אפטע דערשיינונג צו יענער צייט, און וואס שייך דעם חרם אויף שפינאזא'ן, איז ער ארויסגעשטויסען געווארען פון דער קהלה און נישט פון יודישקייט בכלל.

נאך זיין פאטערס טויט האט ער זיך צוריקגעקעהרט אין אמסטערדאם, וואו ער האט זיך אויסגעלערנט שלייפערייארבייט, כדי צו פערדינען אויף חיונה, און פון יאהר 1660 ביז 1670 האט ער געוואוינט אין ריינסבורג (לעם ליידען) און אין ווארבורג, וואו ער האט אין דער פרייער צייט געארבייט איבער זיינע וויסענשאפטליכע און פילאזאפישע ווערק.

ארום איהם האט זיך דאן גרופירט א'גרויסער קרייז פון זיינע פערעהרער און תלמידים. בעקאנטע האלענדישע געלעהרטע, וועלכע האבען זיך שטארק צוגעבונדען צום יודישען פילאזאף, וואס האט זיי ווי פערצויבערט דורך זיין מילדקייט און קלאהרקייט פון כאראקטער און טיפען אפטימיזם.

די אלע פרובען פון זיינע הויכגעשטעלטע און רייכע פריינד צו איינארדנען איהם אזוי, אז ער זאל זיך נישט דארפען זיך אפגעבען מיט שלייפעריי האט שפינאזא אפגעווארפען, און טאקי ביי זיין וואוינען אין ווארבורג האט שפינאזא בעארבייט זיינע אייביגע ווערק–די „עטיק" און דעם „טעאלאגיש-פאליטישען טראקטאט".

נאך דעם, ווי דאס ווערק איז דערשינען, איז שפינאזא אריבערגעפאהרען קיין האאג, מורא האבענדיג פאר פאלשע אויסטייטשונגען, און פערפאלגונגען – און אפשר דערפאר, ווייל–

„א פרייער מענש, וועלכער לעבט צווישען פינסטערע מענשען, בעמיהט זיך מיט אלע מעגליכקייטען אפצווייכען זייערע וואוילטאטען".

די לעצטע יאהרען זיינע האט ער פערבראכט צווישען זיינע נאהענטסטע פריינד און תלמידים–אין איינזאמקייט און שטילקייט.

אין מיטען פעברואר 1677 האט זיך פערשארפט זיין קראנקהייט, וועלכע האט אינגאנצען חרוב געמאכט זיין שוואכען ארגאניזם, און דעם 21 דעמזעלבען חודש האט ער אויסגעהויכט זיין וואונדערבארע, איידעלע נשמה – דעם קלאהרסטען, בעשליפענסטען בריליאנט פון אלע דורות.

און – „דער פרייער מענש טראכט נישט וועגען קיין זאך אזוי ווייניג, ווי וועגען טויט. און די חכמה זייגע, פון דעם פרייען מענשען בעשטעהט נישט אינ'ם טראכטען וועגען טויט, נאר וועגען לעבען".

– וועגען אזא לעבען, ווי דאס לעבען פון אייביגען געדאנק, ווי די הערליכסטע פערקערפערונג פון דעם געדאנק „שפינאזא", וואס איז אונשטערבליך!

די שעהנע לואיזע

די בעריהמטע מערדעריו, וועלכע איז איצט בעפרייט געווארען נאך 33 יאהר תפיסה.

(א בריף פון פאריז).

אין די קרייזען פון די עלטערע פראנצויזען האט מען אין משך פון א גאנצען דור דערצעהלט וועגען איהר די פערשידענסטע מעשיות און לעגענדעס. איהר נאמען האט דארטען נאך איצט ארויסגערופען אנ'אינערליכען ציטער, א פינסטערן פחד און גלייכצייטיג די אסאציאציע מיט א פערכישופטער פרויען-שעהנקייט און א העלדישער פרויען-קראפט. דעם נייעם פראנצויזישען געשלעכט איז דער נאמען לגמרי אומבעקאנט. מען האט געהערט אמאל, ווי די אלטע האבען וועגען איהר געמורמעלט, זיך געסודעט, אבער מען האט נישט געהאט וועגען איהר קיין שום גענויע קלארע פארשטעלונג.

20 יאהר איז זי אלט געווען, בשעת די פראנצויזישע ריכטער האבען זי פערמשפט צום טויט. די גאנצע פאריזער לעבע- און פערברעכער-וועלט האט בייגעוואוינט דעם משפט. די צייטונגען זענען געווען פערפולט מיט איהרע בילדער און מיט געריכטס-קארעספאנדענציעס. יעדעס ווארט, וואס זי האט אויסגערעדט פאר דעם געריכט, האט מען בעקאנט געמאכט פאר דער גרויסער וועלט און איינציגע דיכטער און ליטעראטען פון דער דעמאלטדיגער צייט האבען גענומען איהרע פסיכאלאגישע איבערלעבענישען, איהר כאראקטער און איהר פיגור אלס א שטאף פאר דערצעהלונגען, פאר סקיצען און פאר דראמען.

„די שעהנע לואיזע". אונטער דעם נאמען האט מען איהר געקענט אין פאריז. זי איז אבער נישט גאר געווען שעהן. זי האט געהאט פיל גייסט, דעם עכטען פאריזער לייכטען וויץ און הומאר. האט גוט געקענט די פראנצויזישע געשיכטע און מען האט איהר געהאלטען פאר א ספעציאליסטין פון דער יאקאבינער עפאכע און פון דער גאנצער פראנצויזישער רעוואלוציע.

קיינער האט נישט געוואוסט, פון וואנען זי שטאמט און פון וואנען זי האט איהרע גרויסע רייכטומען א יונגינקע ווייבעלע, מיט לעבען און טעמפעראמענט, וועלכע איז געווען בעקאנט מיט די גרעסטע מענער פון פראנקרייך, מיט דיפלאמאטען, מיט מיניסטארען מיט העגקער און דיכטער. אבער אויך די רייכע סוחרים און קויפלייט האבען זיך געפיהלט פון איהר אהינגעצויגען, האבען זיך אפט אין איהר פערליבט אויף טויט און זי האט פערשטאנען ארויסצוציהען פון זיי א פערמעגען. אזוי האט מען גערעדט אין דער געזעלשאפט.

די שעהנע לואיזע איז קיינמאל נישט געגאנגען אליין. זי איז אלעמאל געווען ארומגערינגעלט פון פארערערס און פריינד, וועלכע האבען איהר בעדינט און וועלכע האבען געשטראהלט פון גליק, בשעת זיי זענען געווען אין איהר נאהענטקייט.

מען האט בעוואוסט, אז זי האט א יונגען מאן. קיינער האט אבער דעם מאן קיינמאל נישט געזעהען. זי איז קיינמאל נישט געווען אין זיין בעגלייטונג און קיינער האט זיך נישט פאר איהם און מיט איהם אינטערעסירט. איהר פאמיליע-לעבען איז געווען צוגעדעקט מיט א געדיכטען שווערען שלייער. די שעהנע לואיזע איז געווען פאר זיך אליין א שם דבר, א צענטראלע ליכטיגע דערשיינונג אין די בעסטע און שענסטע פאריזער געזעלשאפטליכע קרייזען.

און מיט אמאל האט די קרימינאל פאליציי פון פאריז אויפגעדעקט דעם גאנצען תהום פון זנות, גנבה און גזילה, אין וועלכען די שעהנע לואיזע איז געווען פערפלאנטעט מיט איהר גאנצען מהות, מיט איהר שעהנקייט, מיט איהר גייסטיגען רייכטום און געפילס-לעבען.

דער פרעפעקט פון פאריז איז געווען דעמאלט לעפין. דאס איז געווען דער איינציגער פרעפעקט, פאר וועלכען די פאריזער אפאשען האבען געציטערט. ער איז געווען א בעזונדערס מוטיגער קרימינאליסט, ער פלעגט אליין גאנצע נעכט ארומגעהן פערשטעלט און פערמאסקירט אין די פינסטערסטע פערברעכערישסטע קווארטאלען פון דער רעזידענץ. און איינמאל האט ער אויף א פינסטערער מאנמארטר-גאס בעמערקט א חוליע, פערשלייערטע פרויען-געשטאלט אין בעגלייטונג פון פארנעמע אריסטאקראטישע פראנצויזען. אין דער געגענד האבען אבער נאר געוואוינט גנבים גזלנים. לעפין האט געכאפט א חשד און ער איז נאכגעגאנגען הינטער דער געזעלשאפט. ביים סוף פון גאס זענען זיי אלע אריינגעגאנגען אין א קליינינקער הייזעלע, וואס איז שוין פון פריהער געווען בעוואוסט ביי דער פאליציי אלס א נעסט פון פערברעכערטום.

אין דעם הויז גופא האט אבער לעפין נישט געוואגט אריינצוגעהן, נישט צוליב מורא, אבער צוליב דעם, וואס צווישען דער געזעלשאפט האבען זיך געפונען אייניגע פערזאנען, וועלכע האבען דעמאלט פערנומען אין דער פאריזער דיפלאמאטען-וועלט גאר הויכע פאזיציעס. איינער פון זיי איז אפילו פריהער געווען א מיניסטער און לעפין האט זיך משער געווען, אז די פערזאנען קאנען צושטערן זיין גאנצען פלאן אויפצודעקען דעם אפאשען-ווינקעל.

פון דעמאלט אן אבער איז שוין די שעהנע לואיזע געווארען ארומגערינגעלט מיט שפיאנען און געהיים-פאליציסטען. מען האט נאכגעקוקט ביי איהר יעדען שריט, יעדע טאט און פערצייכענט יעדען ווארט, וועלכען זי האט ארויסגערעדט.

און באמת, די שעהנע לואיזע האט זיך ארויסגעשטעלט אלס א מערדערין. זי אליין האט קיינמאל נישט געמארדעט, אבער זי האט פערפיהרט איהרע געליבטע און איהרע פערעהרער אין די מאנמארטער-היילען, האט זיי דארטען איבערגעלאזען מיט איהר יונגען שטארקען מאן, וועלכער האט געמאכט פון זיי א תל. ווי דאס געריכט האט פעסטגעשטעלט, האט די שעהנע לואיזע נאר אפגעהיט דאס הויז פון סיורפריזען, אז די פאליציי זאל פלוצלונג נישט קומען, אז דער מאן זאל קענען אפטון די ארבייט מיט ניכטערקייט און פעסטקייט.

ביי דער הויז-זוכונג האט מען געפונען פערבארגענע חדרים, איבער וועלכע מען האט געהאט אריבערגעלאזען גאנצע ווענט, פאר בעהאלטענע אלמערס און שאפען, וועלכע זענען געווען אריינגעמויערט אין די ווענט, אין דער פאדלאגע און אפילו אויפ'ן בוידעם. אומעטום איז געווען אנגעפילט מיט טייערע חפצים מיט גאלד, מיט זילבער, מיט געלד און דיאמאנטען. וואכענלאנג האט די פאליציי געארבייט און געזוכט. די פערשידענסטע ספעציאליסטען און טעכניקער האבען בעוויזען זייער קונסט און זייער דערפאהרונג, כדי אלץ אויפצודעקען און סוף כל סוף איז מען געקומען צו א געהיימען פינסטערן קעלער, פון וועלכען עס האט ארויסגעשלאגען א שטיקענדיגער ריח פון מתים.

אלץ איז דעמאלט געווארען אויפגעדעקט און א גאנצע רייהע פון פערברעכענס אין משך פון מעהרערע יאהרען, וועלכע איז אין אנהויב פערבליבען פערבארגען פאר דער פאליציי און פאר דער וועלט, איז איצט געווארען קלאר.

די אויפדעקונגען האבען ארויסגעווארפען א מורא אויף גאנץ פאריז. די שעהנע לואיזע איז געווען א מערדערין

(ענדע זעה 7-טע זייט).

נײַער פאָלקסבלאַט
22. פעברואַר 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
22. פעברואַר 1927.

22
דינסטאָג
כ
אדר א תרפ"ז

פעברואַר
זון-אויפגאַנג 6.54
זון-אונטערגאַנג 4,47
לענג פון טאָג. 100

היינט
צאָהלט מען שטיצע אינטע-לעקטועלע אַרבייטסלאָזע.

(–) היינט הויבען זיך אָן די אויס-צאָהלונגען פאַר אַרבייטסלאָזע אינטע-לעקטועלע אַרבייטער.

אָפּקלאַנגען פון דער אָבסטרוק-ציע אין שטאָדט-ראַט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָבסטרוק-ציע, וואָס עס פיהרט דער ראַטמאַן האָלענדערסקי אין שטאָדט-ראַט. צוליב דעם, וואָס די נ.דעקישע און נ.פ.רישע מעהרהייט וואַרפט אָפּ אַלע פאָרשלאַ-גען פון די יודישע אַרבייטער-ראַטמע-נער, וועגען סובסידירען די יודישע וועלטליכע-שולען און קולטורעלע אינסטיטוציעס; אָרדענט איין די „פועלי-ציוניסטישע" שטאָדט-ראַט פראַקציע שבת ד. 26-טען פעברואַר ה. י., 10 אַ זייגער פריה אין טעאַטער „פלאַרא" (זאַווישע 22), אַ גרויסען מאַסען-מיטינג א. ד. ט.: „די יודישע אַרבייטער אין קאַמף פאַר זייערע רעכט".

צווישען אַנדערען וועט אויפ'ן מיטינג אויך אַרויסטרעטען דער ראַטמאַן האָ-לענדערסקי, ער וועט זיך אָפּשטעלען אויף דער גאַנצער ביזאַיצטיגער טעטיג-קייט פונ'ם שטאָדט-ראַט און אויף די סיבות, וועלכע האָבען איהם בעוואויגען אויפצונעהמען אין איצטיגען מאָמענט דעם קאַמף מיט דער רעאַקציאָנערער מעהרהייט אינ'ם שטאָדט-ראַט.

פ.פ.ס.
נײַער ראַיאָן-קאָמיטעט.

(ב) אין נייעם לאָדזשער ראַיאָן-קאָמי-טעט פון פ.פ.ס. זענען געוועהלט גע-וואָרען: ד"ר וויעליצקי, ראַטמאַן ראַ-פאַלסקי, פורטאַל, אינוש. האָלצגרעבער, דאַלינסקי און אַנדערע.

טעקסטיל-מייסטער גרייטען זיך אויך מיט א לוין-אַקציע.

(ס) ס'איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון אַלע האַנדעלס-אָנגעשטעלטע פער-איינען און די פעראיינען פון פאַבריקס-מייסטער וועגען אָנהויבען אַ לוין-אַקציע צוזאַמען מיט די טעקסטיל-אַרבייטער.

ס'איז בעשלאָסען-געוואָרען זיך צו סאָלידאַריזירען מיט דער אַקציע פון די טעקסטיל-אַרבייטער.

בערויבט
אויף דער באַהן.

(טר) נעהרנעכטען האָט אַ באַנדע איינשלעפער איינגעשלעפט און בע-רויבט אויף דער באַהן לאָדז – וואַרשאַ, 5 פערזאָן.

די געליטענע זענען די 5 פויערים מיכאַל און יאַן וויטיעג, סטאַניסלאַוו קאָלאָס. אננאַ באַרטשיקאָווסקאַ און יאַ-נינאַ סטעמפיען.

די פאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

שטרייק
אין באַרטשינסקי'ס פאַבריק.

(–) נעכטען האָבען פערשטרייקט די אַרבייטער אין באַרטשינסקי'ס פאַבריק, ווייל מ'האָט זיי נישט אויסגעצאָהלט די לוינען לויט'ן פעראיינס-טאַריף.

DR PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט.

זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

וועגערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונד, דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

לאָדזער שטאָדטישע ענינים
בעהאַנדעלט אין פינאַנץ-מיניסטעריום.

(מ) דער לאַווניק פון דער שטייער-אָפּטיילונג ביים לאָדזער מאַגיסטראַט, ה' קולאַמאָוויטש איז געווען אין וואַר-שאַ און אינטערווענירט ביי דער רעגי-רונג וועגען אַ רייהע פראַגען, וואָס זע-נען נוגע דער שטאָט לאָדז.

אַזוי האָט ה' קולאַמאָוויטש איבער-געגעבען דעם פינאַנץ-מיניסטעריום אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען ס'ווערט גע-זאָגט, אַז דאָס, וואָס די רעגירונג בע-שטעטיגט נישט דאָס אָנשליסען די לאָד-זער פאָרשטעט צו דער שטאָט לאָדז, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען דורך דער אָקופּאַציע-מאַכט, – בעשווערט דאָס איינמאָהנען די שטייערן. די איינוואוי-נער פון די פאָרשטעט ווילען נישט צאָה-לען קיין שטאָטישע שטייערן, טענה'-דיג, אַז זיי געהערען נישט צו לאָדז און פון דער אַנדערער זייט ווילען זיי נישט צאָהלען מלוכה-שטייערן, ווי: שטייער פון לאָקאַלען און הייזער, טענה-דיג, אַז דאָס איז נאָר חל אויף שטעט און נישט אויף דערפער.

ס'איז אויך בעריהרט געוואָרען די פראַגע וועגען דעם, אַז די שטאָטישע טראַמוואַיען זאָלען קענען פאָהרען ביז די עקען שטאָט אויף די ליניעס פון די צופאָהר-טראַמוואַיען.

מיט די אַלע פראַגען האָבען זיך די מיניסטעריומס פעראינטערעסירט און צוגעזאָגט נאָכצוקומען די פאָדערונגען פון דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג.

אַפּעלאַציע-פּראָצעס פון לעווינסאָן און וואַידיסלאַווסקי
נעכטען אָפּגעלעגט געוואָרען.

נעכטען האָט אין וואַרשאַווער אַפּעלאַציע-געריכט געזאָלט פאָרקומען דער אַפּע-לאַציע-פּראָצעס געגען גושעגאָזש לע-ווינסאָן, די ברידער שלמה און אברהם וואַידיסלאַווסקי, פּטאַשניק און זיין פרוי, וועלכע זענען, ווי בעוואוסט, דורכ'ן לאָדזער קרייז-געריכט פער'משפט געוואָרען: לעווינסאָן און ברידער וואַי-דיסלאַווסקי צו 6 יאָהר שווערע טורמע פאַר אונטערצינדען זייער גאָרן-לאַגער אויף פיעטרקאָווער 31, פּטאַשניק צו 6 חדשים טורמע און פרוי פּטאַשניק צו 3 חדשים פאַר אויסבעהאַלטען זאַכ-לעכע בעווייזען פון פערברעכען.

די פער'משפט'ע האָבען אַלע אַפּע-לירט אויפ'ן אורטייל פון לאָדזער קרייז-געריכט און נעכטען האָט דער פּראָצעס געזאָלט פאָרקומען אין וואַרשאַ.

צום פּראָצעס זענען קיין וואַרשאַ געבראַכט געוואָרען פון דער לאָדזער טורמע לעווינזאָן און די ברידער וואַידיס-לאַווסקי. דאָס פּאָר-פּאָלק פּטאַשניק, וועלכע געפינען זיך אויף דער פריי, זענען אויך געקומען צום פּראָצעס נישט צוגעשטעלט.

באַלד ווי דער געריכטס-פאָרזיצער עפענט די זיצונג, גיט אַדוו. גאָרוע דוואָרסקי, איבער דעם געריכט אַ צייג-ניש פון אַ דאָקטאָר, אַז אַדוואָקאַט וואַסער-בערגער, וועלכער האָט אין לאָדז פערטיי-דיגט און אויך דאָ דאַרף ער פערטיידיגען דעם אָנגעקלאָגטען אברהם וואַידיס-לאַווסקי, איז קראַנק צוליב דעם לעגט אַדוואָקאַט גאַיאָדוואָרסקי פאָר, אַז דער פּראָצעס זאָל אָפּגעלעגט ווערען.

נאָך אַ קורצער בעראַטונג בעשליסט דאָס געריכט נאָכצוקומען די ביטע פון אַדוו. גאַיאָדוואָרסקי און דער פּראָצעס ווערט אָפּגעלעגט.

רעגירונגס-אַקציע צו בעקעמפען בעטלעריי.
די מיטלען ווי אַזוי אָפּצושאַפען די בעטלעריי. – האַרבע שטראָפען פאַר פּראָפעסיאָנעלע שנאָרער. – צחאַנג-אַרבייטס-הייזער. – די סיבות פון בעטלעריי.

דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום האָט אויס-געאַרבייט אַ געזעץ-פּראָיעקט וועגען קאַמף מיט שנאָרעריי און בעטלעריי. אין קיין שום לאַנד אויף דער וועלט איז נישט פאַרהאַן אַזוי פיל פּראָפעסיאָ-נעלע שנאָרערס ווי אין פוילען. די דאָ-זיגע ערשיינונג איז אַ פועל-יוצא נישט נאָר פון ריין עקאָנאָמישע בעדינגונגען, נאָר אויך דערפון, וואָס אין פוילען איז זעהר שוואַך ענטוויקעלט די סאָציאַלע זאָרג איבער פערשידענע אומגליקליכע, וואָס קאָנען נישט אַרבייטען. דעריבער זענען געצוואונגען אַ טייל אַרבייטסלאָ-זע פשוט צו בעטלען גראָשענס אויף דער גאַס.

פאַר דער דאָזיגער קאַטעגאָריע ווערט פאָראויסגעזעהן דאָס שאַפען דורך די קאָמונאַלע פערבאַנדען אַזוי-גערופענע הייזער פון פריי-וויליגער אַרבייט (אַזעל-כע אינסטיטוציעס עקזיסטירען אין דייטשלאַנד און אין ענגלאַנד). אין די דאָזיגע הייזער וועט יעדער קאָנען גע-פינען אַרבייט, אויב ער האָט געווויסע פּראַקטישע קוואַליפיקאַציעס און וואָס פאַר אַ געביט דאָס זאָל נישט זיין. פאַר די אַרבייט אין די דאָזיגע הייזער וועט ער בעקומען עסען און וואוינונג און נאָך אַביסעל געלד צו. זעלבסטפער-שטענדליך, אַז דאָס, וואָס ער וועט פערדינען אין אַזאַ הויז, וועט זיין פער-העלטניסמעסיג זעהר ווייניג, ווייל אַנ-דערש וואָלט דעם אַרבייטסלאָזען בעסער נישט געלוינט צו זוכען קיין שטענ-דיגע אַרבייט.

פאַר דער קאַטעגאָריע פון קאַליקעס דאַרפען געשאַפען ווערען אויך ביי די קאָמונאַלע פערבאַנדען ספּעציעלע היי-מען, אַזוי ווי עס עקזיסטירען, למשל, היימען פאַר בלינדע. אויב אַ שנאָרער אַ קאַליקע וועט פערהאַלטען ווערען, וועט איהם די פּאָליציי איבערשיקען אין אַזאַ היים. אויב ער וועט פון דאָרט אַנטלויפען, געהט ער אין אַרעסט אויף מינימום 2 וואָכען. אויב ער וועט דעם צווייטען מאָל אַנטלויפען, בעקומט ער 3 חדשים.

זעהר שטרענג בעציהט זיך דער גע-זעץ-פּראָיעקט צו די פּראָפעסיאָנעלע שנאָרער. ערשטענס, ווערען פאָראויס-געזעהן גרויסע שטראָפען פאַר צווינגען צו שנאָרען קינדער אָדער פאַר אויסנו-צען קינדער צו שנאָרעריי-צוועקען. דער פּראָפעסיאָנעלער בעטלער, אויב מען כאַפּט איהם, ווערט בעשטראָפט דורכ'ן געריכט און אָפּגעשיקט אין ספּע-ציעלע צוואַנגס-אַרבייטס הייזער. דאָס אַנטלויפען פון אַזאַ הויז און דאָס נעה-מען זיך ווידער צו שנאָרעריי ווערט בעשטראָפט זעהר שטרענג.

די קאָפּיטאַלען וועלכע זענען נויטיג כדי צו דעקען די הוצאות פון אַזעלכע הייזער פאַר שנאָרערס פון אַלע 3 קאַ-טעגאָריעס, וועלען געשאַפען ווערען דורך די קאָמונאַלע פערבאַנדען. די קאָ-מונאַלע פערבאַנדען וועלען קאָנען אַרויפ-לעגען קליינע שטייערן אויף די פער-מעגליכע איינוואוינער.

נײַע שוועריגקייטען פאַר לאָדזער סוחרים
ביים אימפּאָרטירען סחורות פון אויסלאַנד.

(ס) אין די לעצטע טעג האָט די מאַכט אָנגעהויבען צו בעשווערען די פאָרמאַליטעטען, וועלכע זענען פער-בונדען מיט די ערלויבענישען אויף צו אימפּאָרטירען סחורות פון אויסלאַנד. ביז איצט ווען די סוחרים האָבען גע-וואָלט אימפּאָרטירען סחורות האָבען זיי זיך געווענדעט דורך דער פעראייני-גונג פון סוחרים-פעראיין מיט אַ ביטע צו דער קאַמיסיע פון אַריינפיהר און אַרויספיהר ביים האַנדעלס-מיניסטעריום און דערביי בייגעלעגט אַ בעשייניגונג פון פעראיין, אַז זיי בעזיצען אַ פּאַטענט.

איצט זענען די פאָרמאַליטעטען נאָך מעהר בעשווערט געוואָרען, די קאָמיסיע פאָדערט נעמליך, אַז דער סוחר זאָל צושטעלען אַ רעיעסטאַלע בעשטע-טיגונג, אַז ער האָט אַ האַנדעלס-פּאַטענט אין אַ קאָפּיע פון פּאַטענט פון פאַר 2 יאָהר, אויב נישט בעקומט ער נישט קיין ערלויבעניש אויף אַריינ צופיהרען די סחורה.

דער צענטראַלער סוחרים-פעראיין האָט צוליב דעם בעשלאָסען זיך צו ווענדען אין דער פראַגע מיט אַ מעמאָ-ריאַל אין האַנדעלס-מיניסטעריום, אַז מ'זאָל פאַר די שטאָט לאָדז געבען אַ פאַרפּלעצער אין דער קאָמיסיע פון אימפּאָרט און עקספּאָרט.

אַ דועל פאַר בעליידיגען אַ פרוי.

(§) מיט 2 יאָהר צוריק האָט מען אין די קרייזען פון דער לאָדזער „העכע-רער געזעלשאַפט" אַ סך געשמועסט וועגען דעם פאַל, וואָס אַ געוויסער פ. ל. (פעטריקאָווער 86) האָט זיך געגט מיט זיין פרוי, וועלכע האָט שפּעטער צום צווייטען מאָל חתונה געהאַט מיט אַ געוויסען י. ל. פון פעטריקאָווער 275.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז מיט עטליכע טעג צוריק איז דער ערשטער מאַן ל. פאָריגע וואָך געווען אויף אַ באַל און דאָרט האָט ער געטראָפען זיין געוועזע-נע פרוי אין דער געזעלשאַפט פון איהר היינטיגען מאַן.

די פרוי איז געווען אין אַ גוטער שטימונג און דאָרט אַ סך געשפּילט און געטאַנצט אין אַ געוויסען מאָמענט האָט זיך צו איהר געווענדעט איהר ערשטער מאַן, וועלכער האָט אַ פּנים פערגעסען אַז ער איז געג'גט, און ער האָט איהר געזאָגט, אַז זי איז נישט ערצויגען און פערהאַלט זיך נישט שעהן.

ווען דאָס האָט דערהערט דער צווייטער מאַן, האָט ער אַרויסגענומען אַ וויזיט-קאַרטע און יענעם דערלאַנגט דעם ערשטען מאַן פון זיין פרוי, אויפפאָדערענדיג איהם אויף אַ דועל פאַר דער בעליידיגונג.

אַ זייגער 7 אין דער פריה זענען ביי-דע געגנער מיט די סעקונדאַנטען אַוועק אין אויטאָ'ס אין מאַרישינער וואַלד. דער ערשטער מאַן האָט בעקומען דאָס רעכט אויפ'ן ערשטען שאָס. ער האָט אָבער געשאָסען אין דער לופט. דאָס זעלבע האָט אויך געטון דער געגנער.

די סעקונדאַנטען, וואָס זענען בעשטאַ-נען פון צוויי לאָדזער דאָקטוירים האָ-בען פעסטגעשטעלט, אַז דער כבוד פון דער בעליידיגטער פרוי איז געשיצט געוואָרען און האָבען פאָרגעלעגט, אַז די געגנער זאָלען זיך דערלאַנגען די הענד, זיי האָבען זיך אָבער נישט דער-לאַנגט די הענד.

די פּאָליציי האָט זיך דערוואוסט וועגען דועל, ווייסט אויך ווער די פער-זאָנען זענען, און געגען זיי איז פער-פיהרט געוואָרען אַנ'אויספאָרשונג.

דער גרויסער
מאַס-
קע-
באַל
פון דער
יודישער פּרעסע
ד. 26-טען
פעברואַר
אין
„אימפּעריאַל"

ערשטקלאַסיגע
אַטראַקציעס!!!

צווישען אַנדערען אין פּראָגראַם:

זשורנאַליסטען-טשאַרלסטאָן
טעקסט משה בראָדערזאָהן, מוזיק הענער קאָהן.

פּלאַסטישע טענץ,
אויסגעפיהרט דורך קאַרל נעסטעל-בערגער און מרים בראָדערזאָהן.

ראַדיאָ!
רעדעס פון אַלע בעריהמטהייטען.

גלית-שפּיל,
אויסגעפיהרט דורך דער לאָדזער סטודיע, רעזשי, דעקאָראַציעס און קאָסטיומען דורך דעם קינסטלער ראָמאַן ראָזענטאַל.

שים-בודע
אַראַנזשירט דורך ד"ר אַקערבערג.

קאַרוזעל
מיט קאַטאַרינקע-אָרקעסטער.

פאָטאָגראַפישע
אַנשטאַלט
אויפנאַהמען פון די אַנוועזענדע אויפ'ן אָרט.

די פּראָגראַמען
זענען נומערירט. 3 אַ זייגער בײַנאַכט וועלען די פּראָגראַם-בעזיצער אַנטייל-נעהמען אין גורל פון:
1) אַלע ווערק פון שלום עליכם;
2) אַ צייכנונג פון מאָלער מאַנע קאַץ
3) אַ פּראַכטפולע בראָנז-פיגור.

קיאָסקען
אָנפיהרונג — פרוי ד"ר קראַוש.

3 אָרקעסטערס,
אונטער דער לייטונג פון לידויער.

רייכער בופעט.
עלעקטרישע עפעקטען לויט'ן פּלאַן פון אינוש. לעבענהאַפט.

דעקאָראַציע און קאַריקאַטורען, געמאָלט דורך די קינסטלער מאַנע קאַץ, אברהם וויינבוים און אינוש. מאָהלער.

דער פאָרפערקויף פון בילעטען קומט פאָר אין די רעדאַקציעס „נײַער פאָלקסבלאַט" און „לאָדזער טאָגעבלאַט".
הנחה-בילעטען ווערען פערקויפט נאָר ביז מיטוואָך, דעם 23-טען ד. ה.

דייטש טעאטער. דירעקציע: זעמאן.
היינט, דינסטאג, 8.30 אין אָוועגד צו ביליגע פרייזען
„פריהלינגס-לופט"
אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון שטרויס.
עס נעהמט אָנטייל דער גאַנצער פערסאָנאַל.

א טראגעדיע פון א יודיש מיידעל א יתומה.

זי ווערט פערפיהרט, ליידט הונגער און נויט, איצט טראגט זי זיך ארום מיט א קינד אויף דער האנד און געפינט זיך אין גרויס פערצווייפלונג.

עס קומען פאַר אין לאָדז האַרצרייסענדע טראַגעדיעס, וואָס געהען פערביי אונבעמערקטערהייט פאַר דער געזעלשאַפט, אָדער וואָס פיהרען די, וועלכע לעבען די טראַגעדיעס איבער, אַזש ביז פערברעכען.

נעכטען איז צו אונז אין רעדאַקציע אַריינגעקומען אַ יונגעטשקע פרוי מיט אַ פעראַקט פעקעל אין האַנד ווי ס'האָט זיך שפעטער אַרויסגעשטעלט איז אין דעם פעקעל געווען „פעראַקט" אַ... 8-וואָכענדיג יונגעלע, נישט קוקענדיג אויף דעם גרויסען פראָסט, טראָגט זי איהר פעקעלע אַרום דעם גאַנצען טאָג און בלאָנקעט זיך איבער די לאָדזער גאַסען.

— וואָס ווילט איהר? פרעגען מיר די פרוי.

אַנשטאָט אַנ'ענטפער ברעכט די פרוי אויס מיט אַ געוויין און מ'דערהערט קוים וואָס זי רעדט.

וואָס זאָל איך טון מיט מיין קינד? גיט מיר אַנ'עצה וואָס זאָל איך טון מיט מיין אָרימען בעשעפענישעל?

און איידער מיר הויבען נאָך אָן נאָכצופרעגען, וואָס און ווען, פערלירט די פרוי איינגאַנצען די האַלטונג און שרייט היסטעריש:

— וואָס וויל מען, אַז איך זאָל מיין קינד דער הרגענען, אַריינוואַרפען אין קלאָזעט? זאָל איך צוזאַמען מיט מיין פיצלעלע קינד שטאַרבען פאַר הונגער און קעלט? איך אַליין בין גרייט צו שטאַרבען, אַבי נאָר מיין קינד זאָל פעריאָרגט ווערען.

מיר בערוהיגען זי און בעטען זי בסדר צו דערצעהלען וואָס ס'איז געשעהען. דער ספור המעשה איז פאָלגענדער.

די פרוי איז אייגענטליך נאָך אַ מיידעל זי הייסט שרה מאַקאָווסקא און שטאַמט פון בזשזשני. נאָוואָראַדאָמסקער קרייז, ווען זי איז אַלט געווען 1 יאָהר איז איהר פאָטער אַ חסידישער יוד געשטאָרבען און איבערגעלאָזט אַנ'אַלמנה מיט יתומים, אָהן שום מיטלען צום לעבען. די אַלמנה האָט אַזוי געלעבט אויף צרות ביז שרה איז אַלט געוואָרען 6 יאָהר און ערשט דעמאָלט איז שרה געשיקט געוואָרען קיין לאָדז אויף אַ „שטעלע" אַזוי האָט שרה געדינט אין פערשידענע הייזער ביז היינט, ווען זי איז אַלט 20 יאָהר. די לעצטע שטעל, וואו זי האָט געדינט אין לאָדז איז געווען אויף גליבנא 58, דאָרט האָט זיך צו איהר גענומען צוטשעפען אַ בחור פון אַ שכנות'דיג הויז, אַ סוויטער-מאַכער און סוף כל-סוף זי פערגוואַלדיגט, זי איז מעוברת געוואָרען און דעמאָלט האָט מען איהר אָפּגעזאָגט פון דער שטעל אין זי האָט זיך גענומען אַרומבלאָנקען אין די גאַסען ביז זי האָט בעשלאָסען אַהיימצופאָהרען צו דער מוטער.

די מוטער האָט אָבער נישט געקענט אַריבערטראָגען די חרפה און פאַר צרות און עגמת נפש בעקומען אַ האַרץ-שלאַג און געשטאָרבען. זי איז ווידער געקומען קיין לאָדז און דאָ אין קליניק אויף באַרוטאָוויטש גאַס געבוירען אַ יונגעלע. דאָס יונגעלע איז בעיודישט געוואָרען. נאָכ'ן אַרויסגעהן פון שפיטאָל האָט שרה מאַקאָווסקאַ נישט געהאַט דעם קאָפּ ווי אַנידערצולעגען. איהר פערפיהרער וויל פון איהר נישט וויסען און דראָהט זי נאָך מיט שלאָגען, אין קיין שום אינסטיטוציע וויל מען מיט איהר אַפילו נישט רעדען.

— אַ מיידעל מיט אַ קינד! מ'וויל נישט וויסען, וויינט שרה מאַקאָווסקא, אַלזאָ, וואָס זאָל איך טון, אַ ווילדע חיה האָט מיך אומגליקליך געמאַכט, איך וויל נישט ווערען קיין מערדערין פון מיין אייגען בלוט און פלייש. אַלזאָ וואָס זאָל איך טון, גיט מיר אַנ'עצה איך בין געווען נאַאיוו, זייט איך בין אַלט געוואָרען 6 יאָהר אַרבייט איך שווער און ביטער, ווייס נישט פון קיין לעבען, איך האָב געמיינט, אַז ער וועט חתונה האָבען מיט מיר... גיט אַנ'עצה גוטע מענשען.

אפשר וועט עמיצער פון אונזער לעזער געפינען אַנ'עצה?

אפרוי טראכט אוים א בלבול אויף א מאן.

דער מאן איז אבער אויך נישט קיין „צדיק א'ן פעלע".

(–) דאָס לאָדזער קרייז געריכט האָט נעכטען בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען דער אָנגעשטעלטער אין אַ שטאָטישען שפיטאָל, עווא אָסטראָווסקאַ, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר פאַלש אַלאַרמירען די פאָליציי.

פאַר'ן געריכט האָט זיך אַרויסגעשטעלט אָט-וואָס:

די אָנגעקלאָגטע שטאַמט פון אַ יחוס: זי איז אַ טאָכטער פון אַ גוטס בעזיצער הינטער שיעראַדז. מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט זי זיך פערליבט אין דעם מעכאַניק, וועלכער האָט געאַרבייט ביי זיי אין גוט און ווען דער פאָטער האָט נישט געוואָלט מסכים-זיין אויפ'ן שידוך, איז די טאָכטער מיט איהר חתן אַוועק קיין לאָדז און דאָ חתונה געהאַט.

עווא אָסטראָווסקא האָט געהאַט מיט איהר מאַן 2 קינדער. ער אָבער איז געוואָרען אַ שיכּור, האָט נישט געוואָלט אַרבייטען און וואָס זי האָט פערדינט, אַרבייטענדיג אין שפיטאָל, האָט ער פערטרונקען מיט קאַלעגען און פרעמדע פרויען. דערביי פלעגט ער, דער מאַן, עוואַ'ן מערדעריליך שלאָגען.

איינמאָל, ווען ער איז אַ היימגעקומען אין שטוב און האָט אָנגעהויבען די פרוי מורא'דיג שלאָגען, איז די פרוי אַוועק אין קאָמיסאַריאַט און דערצעהלט, אַז איהר מאַן האָט גע'גנב'עט אין מלוכה'שען טאַבאַק-מאָנאָפּאָל פערשידענע מאַטעריאַלען און זיך בעקויפט בראָנפען.

פאָליציי איז געקומען אין דעם מאַן אַרעסטירט. דער בלבול האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען פאַר פאַלש און עווא איז אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר פאַלש אַלאַרמירען די פאָליציי.

דאָס געריכט האָט זי פער'משפט אויף דריי חדשים טורמע.

פוילישע עמיגראציע-פעסער פאר פרויען,

וועלכע האבען נישט קיין ציווילע חתונה-אקטען.

(קאָמוניקאַט פון אַרבייטער-עמיגראַציע-ביוראָ).

ס'איז ביי יודען אַ גאַנץ אָפטע ערשיינונג, אַז ביים חתונה-האָבען ווערען דורכגעפיהרט נאָר די יודישע ריין רעליגיעזע פאָרמאַליטעטען און די ראַבינאַטען רון צוליב דעם, וואָס די ציווילע פאָרמאַליטעטען ווערען פערנאַכלעסיגט ד. ה. ווייל די חתונה ווערט אָפיציעל נישט געמאָלדען דער מאַכט, אָנערקענט זי נישט דעם רעליגיעזען חתונה אַקט און אַלס קאָנסעקווענץ בעקומט נישט די פרוי קיין פּאַס אויפ'ן נאָמען.

דאָס שלאָגט זיך הויפּטזעכליך אָפּ אויף די עמיגראַנטען פאַמיליעס, וועלכע האָבען נישט קיין ציווילע חתונה-אַקטען און ביי וועלכע די מענער האָבען שוין עמיגרירט פון פוילען די פרוי בעקומט נישט געוועהנליך קיין פּאַס אויפ'ן מאַנס נאָמען און דעריבער רעכענען זיך נישט די קאָנסולאַטען אויך מיט'ן חתונה אַקט פון רב און אַלס פּועל יוצא קאָן נישט די פרוי בעקומען קיין וויזע און נישט פאָהרען צו איהר מאַן.

אין אונזער עמיגראַציע-פּראַקטיק האָבען מיר רעגיסטרירט צעהנדליגער אַזעלכע פאַלען און צוליב דעם האָבען מיר זיך געוואָנדען צו דער פוילישער רעגירונג און אָנגעוויזען אויף דער לאַגע, וועלכע האָט זיך דורך דעם געשאַפען. נאָך לאַנגע בעמיהונגען האָט די רעגירונג אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז פרויען פון עמיגראַנטען זאָלען בעקומען פעסער אויפ'ן מאַנס נאָמען אפילו דאַמאָ"ס ווען זיי האָבען נאָר רעליגיעזע חתונה-אַקטען ווי למשל אַ כתובה פון רב

אַ דאַנק אונזערע ווייטערדיגע אינטערווענצע האָבען אויך די קאָנסולאַטען אָנערקענט די דאָזיגע פעסער אויף וועלכע זיי גיבען אַרויס וויזעס.

מיר מאַכען אויפמערקזאַם אויפ'ן ערפאָלג פון אונזער אַקציע אין דער זאַך. אַלע עמיגראַנטען, וועלכע טרעפען אָן אויף שוועריגקייטען ביים אַרויסנעהמען זייערע פאַמיליעס צוליב דעם, וואָס זיי האָבען נישט קיין ציווילע חתונה-אַקטען דאַרפען זיך ווענדען צום אַרבייטער-עמיגראַציע-ביוראָ לויט'ן פאָלגענדען אַדרעס:

Robotnicze Biuro Emigracyjne
Warszewa, Przejazd 13.

אַרבייטער-עמיגראַציע-ביוראָ.

וואַרשאָ, פעברואַר 1927 י.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5 טע קלאַס II-טער טאָג.

100,000 זל. נומער 70671
10,000 .78182
3,000 — 9160 40832 52603 63003 71734 72833 78741.
2,000 — 1161 10676 22094 29190 29439 43104 59438 64972.
1,000 — 9254 14866 47666 62924 63464 63969 72904.
600 — 24509 38736 47567 49117 58144 61510 66613.
500 — 732 3722 4324 5139 7369 15066 16414 24974 37304 39691 40082 41591 41784 43526 46932 48495 49386 51482 57412 63076 64344 67850 73012 74497.

דער געווינס פון 100,000 זלאָטעס איז אַריינגעפאַלען קיין וואַרשאָ. ס'האָבען געוואונען 4 אַרבייטער.

„Guttalin"
שוה-פּאַסטע בעסטע קוואַליטעט, ווי פאַר דער מלחמה.
Warszawa, Leszno 73 tel. 174-34

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און פעגער-שלעכטע קראַנקהייטען. 8-9
תחלואה מיט קוואַרץ-לאָמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

אויפנאהמע-קאמיטעט לכבוד וו. זשאבאטינסקי.

נעכטען אין אָוונט איז אין „ירדניה" פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון פערשידענע ציוניסטישע גרופּירונגען און אינסטיטוציעס וועגען איינאָרדנען אַ פייערליכען קבלת פנים פאַר זשאַבאָטינסקי'ן. אין דער בעראַטונג האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון די רעוויזיאָניסטען און פערשידענע ציוניסטישע גרופּען און אינסטיטוציעס. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען קיין פּאָמפּעזע אויפנאַהמע ביי דער באַהן נישט צו מאַכען, דאַגעגען וועלען דעם גאַסט בעגעגענען בלויז פערטרעטער פון די אינסטיטוציעס, וואָס בעטייליגען זיך אינ'ם אויפנאַהמס-קאָמיטעט.

אינסטיטוציעס און גרופּען וואָס ווילען זיך בעטייליגען אין דער אויפנאַהמע דאַרפען זיך ווענדען צו דער טעכנישער קאָמיטע, וואָס וועט דיזשורירען אין לאָקאַל פון „החלוץ המרכזי" (ציגעלנאַ 4).

אונטער'ן פראטעקטאראט פון מארשאל פילסודסקי

וועט אין לאדז פארקומען א שאך-טורניר.

(ב) אין די לעצטע טעג פון מערץ וועט אין לאָדז פאָרקומען אַנ'אַלפּוילישער שאַך טורניר, אונטער'ן פּראָטעקטאָראַט פון מאַרשאַל פילסודסקי.

צום שאַך-טורניר קומען די גרעסטע פוילישע שאַך-קינסטלער, ווי: רובינשטיין, טאַרטאַקאָווער און אַנדערע.

לאדז אויפ'ן לעמבערגער יריד.

לעמבערגער דעלעגאציע אין לאדז. - קאנפערענצען און בעראטונגען מיט'ן לאדזער מאגיסטראט.

(ס) מיט עטליכע טעג צוריק האָבען געווייַלט אין לאָדז פאָרשטעהער פון דער פערוואַלטונג פון דעם מזרח-יריד אין לעמבערג. אין דער דעלעגאַציע איז אויך געווען דער לעמבערגער וויצע-פּרעזידענט ד"ר סטאַל. זיי האָבען אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט'ן וויצע-פּרעזידענט גראָשקאָווסקי און מיט די לייטער פון די בעזונדערע אָפּטיילונגען ביים מאַגיסטראַט. אויף די קאָנפערענצען איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען אָנטייל פון לאָדזער מאַגיסטראַט אין דעם הייַיעהריגען יריד אין לעמבערג.

אויף דער נאָהנסטער זיצונג פון מאַגיסטראַט וועט דער ענין ענדגילטיג ערלעדיגט ווערען.

וויקטאר כענקין אויפ'ן גרויסע מאסקען-באל פון דער יוד. פרעסע

ספּעציעלער זשורנאַליסטען-משאַרלסטאָן, פלאַסטישע טענץ, ראַדיאָ, גליטשפיל, שיס-בודע, קאַרוזעל, פאָטאָגראַפישע אַנשטאַלט מיט אויפנאַהמען אויפ'ן אָרט, דעקאָראַציעס פון ווייַנבוים און מאַנע קאַץ,—דאָכט זיך, אַז דאָס ביסעל אַטראַקציעס וואָלט געווען גענוג צוצוציהען יעדען איינציגען אויפ'ן גרויסען מאַסקען-באַל פון דער יודישער פרעסע (שבת צונאַכטס ד. 26 טען פעברואַר).

די אָרגאַניזאַטאָרען פון דעם באַל זענען אָבער אומערמידליך, און אָט ווערען מיר געוואויר, אַז עס זענען צוגעגריים נאָך נייע אַטראַקציעס צו די וועגען וועלכע ס'איז ביז איצט געמאָלדען געוואָרען. אויפ'ן באַל וועט אַרויסגעגעבען אַ ספּעציעלער באַל-קוריער, ווי זאָגט מען עס, מיט'ן אָנטייל פון די בעסטע ליטעראַרישע, פּובליציסטישע און אַלע אַנדערע קרעפטען.

און נאָך עפּעס: אין טאָג פון באַל קומט צו פאָהרען קיין לאָדז דער בעריהמטער זינגער - אַרטיסט וויקטאָר כענקין. ווער וועט עס נישט וועלען זעהן און הערען דעם בעליבטען קינסטלער פון דער וואָהענט אויפ'ן באַל פון דער יודישער פרעסע.

אזוי שפילט מען ביי יודען טעאטער אין... כערעם.

אין „כעלמער שטימע" לייענען מיר אונטערן קעפעל „מיר געהען צוריק":

„אַ געוויסע געזעלשאַפט האָט צוליב אַ פ לאַנטראָפּישען צוועק אויסגענוצט די „קונסט" ד. ה. מ'האָט „געשפּילט טעאַטער". אויסגעפיהרט האָט מען „מכירת יוסף שפּיל".

פון אַלע אַרומיגע שטעטלעך זענען אָנגעקומען פוהרען בעלאָדענע מיט אנשים ונשים וטף אויף דעם „שפּיל". ביי אונז אין כעלם האָט מען אין אַ סך הייזער אָפּגעשלאָסען די דירות און מיטגענומען אויף דעם „שפּיל" די גאַנצע פאַמיליע אפילו מיט די זויגענדיגע קינדער אויף די הענד. דער זאַל האָט זיך געבראָכען פון מענשען, מ'איז אפילו אויף די אויווענס געשטאַנען.

בענק זענען צושמעטערט געוואָרען און מענשען זענען געשטאַנען אייגער אויפ'ן אַנדערען ממש, און דער גאַנצער עולם איז געווען איינגעפרעסט ווי הערינג אין אַ פעסעל אין נישט קיין גוזמא איז עס, נאָר אַ טרויעריגע לעבעדיקער פאַקט, אַז אויף אַ טייל בענק האָט דאָס מינדעריעהריגע פּובליקום זיך דערלויבט צו „טון" דאָס, וואָס מ'טוט געוועהנליך אין 2-זעראָדיגע לאָקאַלען, ס'איז אָבער נישטאָ וואָס אויף זיי צו פאַראיבעל האָבען, הייל — ווי ביידע צינגער זאָגען — האָבען אויך אַ טייל „גרויסע" נישט געקאָנט ביישטעהן דעם נסיון. .

אַ טייל פון פּובליקום האָט פאַר גרויס מידקייט זיך איינגעזעצט, ווי די טערקען, אויף דער פּאָדלאָגע און געכאַפּט אַ דרימעל.

געענדיגט האָט זיך דאָס „שפּיל" ווען די העהנער קרייען ד. ה. 4 אַ זייגער פאַרטאָג. צום לעצט האָט מען פון דער סצענע מכריז ומודיע געווען בזה הלשון: „אין צוויי וואָכען אַרום וועט מען ווייזען אַ נייע שפּיל".

כדי מ'זאָל נישט קיין טעות האָבען פערצייכענען מיר, אַז דאָס איז געשעהען דעם 12-טען פעברואַר 1927.

--- -

דריי טאג האט א לעמבערגער אקושערקע אויסבע־האלטען דעם טויטען־קערפער פון א יודיש מיידעל.

קליינשטעטעלדיג יודיש מיידעל פעראומגליקט פון א שיינע און שטארבט ביי א אומדערלויבטער אפעראציע פון אקושערקע.

(קארעספאנדענץ פון לעמבערג).

אין וויבראנאווקא ביי בוברקא וואוינט זייט א לענגערער צייט די 48־יאהריגע פרוי שיינדעל בוימשטארק, איהר מאן אלתר בוימשטארק איז נאך מיט 5–6 יאהר צוריק אוועק קיין אמעריקא און ווי א שטיין אין וואסער, קיינער ווייסט נישט, וואו ער איז אהינגעקומען.

די עגונה האט געהאט א טאכטער מיט'ן נאמען רבקה. די מוטער האט איהר בת יחידה זעהר ליב געהאט. עס איז ממש נישט געווען קיין זאך, וואס די מוטער זאל איהר טאכטער נישט גע־חען נאכגעבען.

רבקה האט נישט געוואלט וואוינען ביי איהר מוטער אין דעם קליינעם שטעטעל „וויבראנאווקא“. די מוטער האט זי דארום אוועקגעשיקט קיין לעמבערג.

דא איז זי געווען א לענגערע צייט. רבקה איז שוין אלט געווען 29 יאהר. קיין יפת תואר איז זי נישט געווען און דערפאר האבען זיך נישט געפונען קיין בעלנים, וואס זאלען וועלען מיט איהר חתונה האבען.

מיט א צייט צוריק האט זיך פרל. בוימשטארק בעקענט מיט א לעמבערגער האנדעלס־אנגעשטעלטען פ. נ. א קריסט. דער קריסט האט זיך כלומרשט אין איהר פערליבט „איבער די אויערען“.

פון דער דאזיגער בעקאנטשאפט האט רבקה קיינעם פון איהר קרובים נישט דערצעהלט, צי זי האט זיך געשעהמט דעריבער צו דערצעהלען, אדער זי האט דעם קריסט'ס ליבעס־ערקלערונגען נישט גענומען ערנסט, איז נישט בעוואוסט.

דער קריסט האט זיך א לאנגע צייט ארומגעפיהרט מיט דעם יודישען מיידעל. ער פלעגט זי מיטנעהמען אויף פערשידענע אונטערהאלטען און בעלער און ער האט אויף איהר פערשווענדעט פיל געלד.

מיט צוויי חדשים צוריק איז ער אוועק קיין פראנקרייך און צוגעזאגט זיין יודישע „כלה“ צונעהמען נאך א צייט צו זיך. קוים איז ער אוועק פון לעמבערג האט ער פערגעסען... דעם אדרעס פון פרל בוימשטארק, ער האט נישט געשריבען, וואו ער געפינט זיך, פערשוואונדען אהן יעדער שפור.

דערפון האט דאס יודישע מיידעל געהאט גרויס עגמת־נפש. צו דעם קריסט איז זי אין משך פון דער לעצטער צייט פון דער דאזיגער בעקאנטשאפט זעהר שטארק צוגעבונדען געווארען. זי האט נעמליך דערפיהלט אינטערען הארצען א קינד, וועמענס פאטער עס איז געווען איהר קריסטליכער געליבטער.

בעזאהען, אז זי האט שוין נישט צו האפען אויף איהר „חתן“ האט זי אנגעהויבען צו קלערען ווי אזוי צו פטר'ן דאס קינד, מיט וועלכען זי איז געווען מעוברת. זי האט זיך געווענדעט צו דער יודישער אקושערקע רחל קארפוס, פלאנעטשנא 44 אז זי זאל אבטרייבען איהר קינד. נישט לאנג געטראכט האט מען דאס קינד אבגעטריבען.

דער רעזולטאט דערפון איז אבער געווען א שרעקליכער. דאס מיידעל האט בעקומען א שטארקען בלוט־שטורץ און איז שווער פערקרענקט געווארען. די אקושערקע האט זיך זעהר דערשראקען, מען האט תיכף געשיקט נאכ'ן דר. מייזעל'ס, וועלכער האט שוין אבער גאר נישט געקענט העלפען.

מאנטאג איז די אומגליקליכע רבקה בוימשטארק געשטארבען. די אקושערקע האט אבער נישט געוואוסט וואס צו טון מיט'ן מת. זי האט דערפאר געלאזט ליגען ביי זיך אין בעט צוגעדעקט מיט'ן בעט געוואנד. אזוי איז דער בר־מינן געלעגען עטליכע טאג און קיינער האט פון דעם טראגישען פאל נישט געוואוסט.

דערוויל איז די פאליציי דערפון געוואויר געווארען. מען האט די אקושערקע ארעסטירט. דעם טויטען־קערפער פון דעם טראגיש־אומגעקומענעם יודישען מיידעל האט מען אבגעפיהרט אין געריכטליך־מעדיצינישען אינסטיטוט.

מ־ן.

פילהארמאניע־זאל.

זונטאג, דעם 27. ד. ח., 5 א זייגער נאכמיטאג—אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג

א נאכמיטאג־קאנצערט צו פאפולערע פרייזען

Wiktor CHENKIN

דער בעליבטער יודישער קינסטלער וועט זינגען נייע חסיד'ישע נגונים, ווי אויך מתיקות'דיגע יודישע פאלקס־מאטיוען.

מיט אנטייל פון ZOFJA DOBROWOLSKA-PAWŁOWSKA

ביים פארטעפיאן: פראפ. לודוויג אורשטיין.

בילעטען פון 1 זל. ביז 6 זל. שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע. 1034

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אבטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט“ אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען. וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אבטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט“

בעת דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער ראטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן קען קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 22. פעברואר 1927.

4055 קל־קא:
פרינציפיעל דארף מען דירה געלד פאראויס נישט צאהלען, אזוי ווי איהר זענט אבער שוין שולדיג דירה־געלד פאר'ן פאריגען קווארטאל קען דער הויז־ווירט ממילא אייך שוין איינקלאגען פאר 2 קווארטאל צוזאמען.

4056 275 ג. י.
4057 א. קושינסקי פעפער 20.
4058 א לעזער פון זאווישא:
4059 י. אראנאוויטש זגערזשער 48:
4060 מ. ג. פון קאלבאכס 12:
4061 ה. זארזשעווסקי:
4062 א שמ. לעזער יענקל:
4063 א. בוגאנסקי פון נ.־ציגעל 41:

4064 א קרבן פון אן אויטאמאביל.
וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

4065 א לעזער פון זאכאדניא
אויב דער זעלבער פערזאן האט זיך אין 1920 יאהר געמאלדען אין פוילישען קאנסולאט און אויסגעפיהרט די ווייטערדיגע פעראָרדנונגען דראהט איהם נישט קיין שטראף.

4066 גל. כ.
אויב איהר זענט איבערגעטראגען געווארען אין רעזערוו אויפ'ן סמך פון אן אפיעקונסטווא מוזט איהר צאהלען מיליטער־שטייער.

4067 אן אויסלענדער:
עס איז א פראגע צי זענט איהר פער'משפט געווארען צו א געלד־שטראף אדער ארעסט, אין ערשטען פאל האלט די אפעלאציע נישט אב פון אויספיהרען דערווייל דעם אורטייל אין צווייטען פאל יא.

4068 ג. שענקער:
דער ארט. 14 פון דער אויספיהר־פעראָרדנונג צום סקארבאווע שטראף־אויסטאוו זאגט נישט, אז דער אורוש. איז מחויב צו פערעפענטליכען דעם אינהאלט און דעם פערזאן פון מסור. קוים ווייזט זיך ארויס, אז די גאנצע מסירה איז גרונדלאז דער דערם. ארטיקעל זאגט נאר, אז דער אורוש. קען דעם מסור אויסגעבען.

4069 פ. ק.
קוים האט דער אורושאנד ראזיעמטשי פעסטגעשטעלט דאס גרונד דירה־געלד אומאפהענגיג דערפון צו איהר אפעלירט אדער נישט מוזט איהר דערוויל דעם הויז־ווירט צושיקען דאס דירה־געלד לויט דער דערמאנטער פעסטגעשטעלטער סומע.

4070 ל מש:
לויט'ן ארט. 970 פון ציוויל־קאדעקס איז גילטיג א טעסטאמענט אפילו, ווען ער איז נישט צוזאמענגעשטעלט דורך א רעיענט אבער נאר אין דעם פאל, ווען נישט בלויז די אונטערשריפט נאר דער גאנצער טעקסט איז אויסגעפילט געווארען דורכ'ן פערשטארבענעם.

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

(16 לויט די זכרונות פון בארים סאווינקאוו.

נאכדעם ווי דער פלאן צו דער'הרג'ענען סערגעי אלעקסאנדראוויטש'ן איז שוין געווען אויסגעארבייט איז קאליאעוו מיט מאטסיעווסקע'ן אוועקגעפאהרען קיין ברוסעל און איך בין געבליבען אין פאריז, ווייל דארטען האב איך בעדארפט ווארטען אויף א פאספארט און אויף דינאמיט.

פאר זיך און פאר שווייצער'ן האב איך געקריגען ענגלישע פאספארטען און בעהייסען האט עס, אז איך הייס דזשיימס האלי און קאליאעוו הייסט ארטור מעק־קולאן.*)

אנפאנג נאוועמבער זענען די מיטגלידער פון דער „באיעוואיא ארגאניזאציע“ ארויפגעפאהרען קיין רוסלאנד. דער דינאמיט איז שוין געווען פערטיג און מיר האבען איהם אויף א קונציגען אופן אריבערגעשמוגעלט קיין רוסלאנד.

מיט עטליכע טעג שפעטער האב איך זיך שוין אין מאסקווא געטראפען מיט קאליאעוו'ן, מאטסיעווסקי'ן און דארא בריליאנט. באריסאנסקי און שווייצער האבען זיך איינגעטיילט מיט זייער חלק דינאמיט אין ווארשע

ביים דורכפיהר'ן דעם פלאן צו דער'הרג'ענען דעם גרויס־פירשט. האבען מיר זיך איינגעטיילט פערלאזט אויף אונזערע איינענע כוחות. מיר האבען געוואוסט, אז דער מאסקווער קאמיטעט פון דער פארטיי סאציאליסטען־רעוואלוציאנערען קען אונז צושטעלען איינינע נויטיגע ידיעות וועגען דעם גרויס־פירשט, וועלכער איז דאן געווען גענעראל־גובערנאטאר אין מאסקווא. מיר האבען אבער מיט דעם קאמיטעט נישט געוואלט אנהויבען, ווייל מיר זענען געווען זיכער, אז דאס וועט אונז א סך שטערען אין דער ארבייט.

פריהער פון אלץ האבען מיר געדארפט אויסגעפינען, וואו ער וואוינט, דער גענעראל־גובערנאטאר. לפנים קען זיך דוכטען, אז דאס איז איינע פון די לייכטסטע זאכען, ווייל חוץ פון די מאסקווער איינוואוינער האט דען נישט געוואוסט, וואו דער גענעראל־גובערנאטאר וואוינט? פאר אונז איז דאס אבער נישט געווען קיין לייכטע זאך, ווייל מיר זענען נישט געווען קיין מאסקווער און מיר האבען פשוט נישט געוואוסט, וואו דער גובערנאטאר וואוינט. און פרעגען ביי אימיצען האבען מיר נישט געקענט, ווייל מיט דעם וואלטען מיר נאך געווען ארויפגעצויגען א חשד אויף זיך, און אין טעראריסטישער ארבייט דארף מען זיין זעהר און זעהר פארזיכטיג. און צו די אלע צרות האט ער נאך געהאט דריי פאלאצען. אויף דריי פערשידענע גאסען און קיינער פון אונז האט נישט געוואוסט, אין וועלכען פאלאץ ער וואוינט.

דאן איז מאטסיעווסקא געפאלען אויף אזא שכל:

ער האט ארויפגעקלעטערט אויף דעם הויכען גלאק־טורם פון „איוואן דעם גרויסען“ און אנגעהויבען בעטען דעם וועכטער פונ'ם טורם, ער זאל איהם פון דערווייטענס ווייזען די חידושים פון מאסקווא. יענער האט קיין זאך נישט חושד געווען און האט איהם גענומען ווייזען חידושים:

— דא איז דער קרעמל!

— דארט איז די קירכע פון כריסטוס דעם אויסלעזער!

— דא זענען די ווארא־ביאווער בערג;

— דארטען איז דער מאסקווער טייך!

און דאן איז שוין געווען נישט מעהר ווי נאטירליך, אז מאטסיעווסקא זאל שטעלען אזא פראגע:

— או וואו איז דא דעם גובערנאטאר'ס פאלאץ?

— דעם גיבערנאטאר'ס פאלאץ? אט איז ער דאך! — האט דער וועכטער אנגעוויזען מיט'ן פינגער — דא אויף דער טווערסקי...

— אין דעם פאלאץ וואוינט ער? — האט מאטסיעווסקא געפרעגט, מאכענדיג דעם אנשטעל, אז ער מיינט גארנישט מיט דעם.

— נו, קאנעטשנא, וואוינט ער דא...

מעהר האט מאטסיעווסקא נישט געדארפט. אויף קיין אנדערע חידושים האט ער שוין נישט געדארפט קוקען און ער איז אוועק.

אויף אזא אופן האבען מיר אויסגעפונען, וואו דער גרויס־פירשט סערגעי אלעקסאנדראוויטש וואוינט, און דערנאך איז אונז נאך געבליבען אויסצוגעפינען, ווען ער פאהרט ארויס פון זיין פאלאץ און ווי אזוי זיין קארעטע קוקט אויס.

מאטסיעווסקא און קאליאעוו האבען געקויפט שליטענס און פערד און זענען געווארען „איזוואשטשיקעס“, און דאן האט זיך פאר זיי ביידען אנגעהויבען א סדרה מיט צרות. קאליאעוו איז נאך געווען צו דערליידען אין דער ראלע פון אן „איזוואשטשיק“; ער האט זיך אנגעטאן א פעלצל מיט א רויטען גארטעל, געטראגען דאס היטעל אנגעריקט אין א זייט, און מען האט געקענט מיינען, אז ער איז א געבארענער פוהרמאן. מאטסיעווסקא אבער האט זיך אין דער נייער ראלע געפיהלט נישט אזוי פויגעלדיג; אליין א זוהן פון רייכע עלטערען, האט ער זיך נישט געקענט אומפאסען צו קיין שווערע ארבייט; דאס פוטערנע פעלצעל איז געהאנגען אויף איהם ווי א זאק, און קוקענדיג אויף איהם, האט מען געקענט מיינען, אז דאס איז אן ארים קאצאפעל פון מאסקווע.

אין די שטאלען, וואו זיי האבען אפגעשטעלט זייערע פערד, האבען זיי זיך געהאלטען פערשידען: מאטסיעווסקא האט קיינמאל נישט געוואשען די ברימשקע אליין, נאר גערדונגען אן ארימאן „באסיאק“ צו טון די ארבייט פאר איהם; מיט די „דווארניקעס“ האט ער זיך געהאלטען אזוי, אז זיי זאלען זיך נישט דערוועגען צו מיינען, אז ער איז זייער גלייכען, און פאר אלעמען האט ער געמאכט דעם אנשטעל, אז ער האט געלד און נויטיגט זיך נישט אין קיין זאך און א דאנק דעם האבען די אנדערע „איזוואשטשיקעס“ געקוקט מיט גרויס דרך ארץ אויף איהם.

קאליאעוו ווידער האט געהאט אן אנדער טאקטיק; ער האט געמאכט דעם אנשטעל, אז ער איז זעהר פרום, אז ער קען זיך נישט פערגינען קיין איבעריגען גראשען אויסצוגעבען און דערצעהלט מעשיות, אז מיט א צייט צוריק איז ער געווען א לאקעי אין א טראקטיר און דארטען איז איהם געווען א סך בעסער ווי דא; ער האט אויך געמאכט דעם אנשטעל פון א תם און ווען מען האט איהם אין שטאל עפעס געפרעגט, האט ער אנגעשטעלט די אויגען, ווי א משוגע, וואס פערשטעהט נישט פון דאנען אהין און קען קיין צוויי ווערטער נישט רעדען; צו זיין ארבייט האט ער זיך בעצויגען געדולדיג, ארויסגעפאהרען אין דער פריה דער ערשטער און געקומען צוריק אויף דער נאכט דער לעצטער.

אי מאטסיעווסקא, אי קאליאעוו, האבען יעדער איינער אויף זיין שטייגער געשפילט די ראלע גאנץ נישקשה'דיג, ווי קיינעם פון זייערע בעקאנטע איזוואשטשיקעס האט גארנישט געקענט איינפאלען, אז דאס זענען צוויי סטודענטען, מענשען מיט א הויכער בילדונג, מיטגלידער פון דער „באיעוואיא ארגאניזאציע“, וועלכע שפיאנירען נאך דעם גרויס־פירשט סערגעי אלעקסאנדראוויטש.

אין דער ארבייט נאכצושפיאנירען דעם גרויס־פירשט האבען די פערשטעלטע „איזוואשטשיקעס“, קאליאעוו און מאטסיעווסקא, געהאט זייערע איינענע מעטאדען. קאליאעוו איז דעם גאנצען טאג ארומגעפאהרען מיט זיין שליטען איבער דער שטאט און עטליכע מאל האט זיך איהם איינגעגעבען צו זעהן דעם גרויס־פירשט אין גאס פון דערווייטענס. מאטסיעווסקא ווידער האט געהאט אן אנדער פלאן אין זיין ארבייט; ער איז וועניגער ארומגעפאהרען אין גאס, אבער דאך האט זיך איהם איינגעגעבען אויסצוגעפינען, ווען דער גרויס־פירשט פאהרט ארויס פון דער היים, און אלע מאל אז ער פונקט אין יענעם מאמענט געווען אויפ'ן פלאץ און פון דערווייטענס זיך צוגעקוקט צו זיין קארעטע.

(פארטזעצונג קומט)

*) מיט א צייט שפעטער, נאכדעם ווי שווייצער איז שוין געווען טויט, האט מען אין לאנדאן געשטעלט צום געריכט די צוויי ענגלענדער דערפאר, וואס זיי האבען אוועקגעגעבען זייערע פאספארטען צו רוסישע רעוואלוציאנערען. דאס געריכט האט זיי דאן בעשטראפט צו בעצאהלען צו הונדערט פונט שטערלינג יעדער, און די „באיעוואיא ארגאניזאציע“ האט נישט געוואלט, אז די צוויי ענגלענדער זאלען ליידען און זי האט בעצאהלט די גאנצע סומע פון קנאפע טויזענד אמעריקאנער דאלאר.

„אַ לעבעדיגער מת” אין וואַרשאַ

אַ סענסאַציאָנעל ריהרענדע פאַמיליען-טראַגעדיע, וואָס הויבט זיך אָן טרויריג אין מלחמה-צייט און ענדיגט זיך איצט מיט גרויס שמחה.

יעקב ל. האָט אין יאָהר 1914 חתונה-געהאַט מיט דער לובלינערין שולמית ר. און טאַקי זיך בעזעצט אין לובלין. 3 חדשים נאָך דער חתונה איז אויסגעבראָכען די וועלט-מלחמה און יעקב איז אַריינגעצויגען געוואָרען אין דער רוסישער אַרמעע.

דאָס פּאָר-פאָלק האָט זיך געזעגענט זייטיג זעהר ליב געהאַט און ווען יעקב איז אַוועק, איז אין שטוב געווען ממש תשעה-באָב.

אַ געוויסע צייט האָט שולמית טאָג-טעגליך דערהאַלטען פון יעקב'ן ליבע-בריף. מיט אַמאָל אָבער — ווי אַ שטיין אין וואַסער אַריין — פון יעקב'ן איז קיין תבונת-אות נישטאָ.

שולמית האָט געמיינט, אַז איהר יעקב איז אויפ'ן פראָנט גע'הרג'עט-געוואָרען און גרויס איז געווען איהר טרויער.

פּלוצים זיך אַמאָל, — מיט 3 חדשים שפּעטער איז עס געווען — עפענט זיך די טיר און עס קומט אַריין צו דער עגונה אַ שליח פון „רויטען קרייץ”, איהר דערלאַנגט אַ קליין פּעקעלע און בעזאָגט אויף רוסיש:

— „וואָט וואַם פּריוויעט אָט וואַשעוואָ מוזשאַ”!.. (נאָט אייך אַ גרוס פון אייער מאַן).

ביי שולמית'ן איז שיער די נשמה נישט אַרויסגעפאַלען. מיט ציטערענדיגע הענד האָט זי איבערגעריסען דאָס שטריקעל מיט דער לאַק חתימה און דאָס ערשטע האָט זי דערזעהן יעקב'ס פאַטאָגראַפיע. נאָכדעם — עפּעס אַ שטיקעל מאַטאַל איינגעוויקעלט אין אַ שטיקעל וואַטע... זי האָט ווייטער גענומען ריי-סען דאָס פּעקעלע און ענדליך אויך אַ בריף בעפונען. נערוועז כאַפּט זי דאָס בריוועל לייענען... יעקב שרייבט:

„טייערע שולמית! נאָך דריי טעג זיין אויפ'ן שלאַכט-פעלד, בין איך פערוואונדעט-געוואָרען אין מיין רעכטער זייט. איך בין ליגען-געבליבען אין אַ בעוואוסט-לאָזען צושטאַנד און בין אַזוי אַרום אַריינגעפאַלען אין געפאַנגענשאַפט. איך האָב צוריק בעקומען דעם בעוואוסט-זיין, ווען כ'האָב זיך שוין געפונען אין אַ מיליטערישען שפּיטאָל אין טיף דייטש-לאַנד. מען האָט מיך אָפּערירט און מיט גאָט'ס הילף בין איך שוין צוריק גע-זונד. איך שיק דיר דאָ איינגעוויקעלט אין וואַטע די קויל, וואָס מען האָט פון מיין לייב אַרויסגענומען. בעהאַלט עס לזכרון”...

און ווידער האָט זיך פערבונדען אַ ליבע - קאָרעספּאָנדענץ צווישען פּאָר-פאָלק. עס האָבען אויפגעבליהט האָפנונ-גען ווענן אַ נאָכמלחמה'דיג זיס לעבען...

אַזוי האָט עס געדויערט ביז דעם יאָהר 1917. אין חודש יאַנואַר האָט יעקב פּלוצלינג ווי ער אויפגעהערט שי-קען בריף. אומזיסט האָט זיך דאָס אומ-גליקליכע ווייבעל געווענדעט צו פער שידענע אינטערנאַציאָנאַלע הילפס-אינ-סטיטוציעס. אַלע האָבען געענטפערט איינס און דאָס זעלבע: „מען ווייסט נישט וואו יעקב'ס געביין איז אהינגע-קומען”...

שולמית האָט אָבער אַלץ נישט גע-רוהט און כסדר געהאַלטען אין איין זו-כען יעקב'ן. אַזוי לאַנג — ביז, מיט 7 חדשים שפּעטער האָט זי דערהאַלטען אַ ידיעה פונ'ם „רויטען קרייץ”, אַז יעקב איז אין געפאַנגענלאַגער געשטאָרבען פון אַ לונגען-ענטצינדונג”...

חוץ דעם, איז אויך געמאַכט געוואָ-רען אַ „גביית-עדות” און שולמית איז ערקלערט-געוואָרען אַלס אלמנה. נאָר אַזוי ווי זי האָט פון יעקב'ן קיין קינדער נישט געהאַט, איז איהר נאָך איבערגע-בליבען נעהמען חליצה פון יעקב'ס ברו-דער שלום און זי וועט אינגאַנצען אויס-געבינדען ווערען.

איז אַזוי אַוועק אַ יאָהר נאָך אַ יאָהר. שולמית האָט זיך איבערגעצויגען קיין וואַרשאַ און גענומען אַרבייטען אין אַ מאָדע-מאַגאַזין. האָבען איהרע קרובים זי גענומען צו רעדען, אַז זי זאָל נעהמען חליצה. זי איז דאָך אַנ'עלעגאַנטער שיינע, יונג דערצו... טאָ פאַרוואָס זאָלען איהר יונגע יאָהרען פערשוואַרצט ווערען?...

די חליצה האָט שוין געזאָלט די טעג פאָרקומען.

פּלוצלונג—

פּלוצלונג איז אָבער דער פערשאָלי-בענער יעקב „אויפגעשטאַנען תחיית המתים”...

דעם פערגאַנגענעם זונטאָג איז דער בחור געקומען פון לאָנדאָן. אַ געזונדער און אַ פרישער און איז גלייך פּערפאָה-רען צו שלום'ען, וואו ער האָט זיך וועגען אַלעם דערוואוסט. יעקב אַליין האָט שוין אויך געמיינט, אַז זיין שולמית לעבט נישט. אין 1917 איז איהם גע-לונגען צו אַנטלויפען פונ'ם דייטשען גע-פאַנגענען לאַגער און האָט זיך דערשלאָגען ביז סאַמע לאָנדאָן. צוליב דער דייטשער אָקופּאַציע איז די בריף פערבינדונג א'-בעריגעריסען געווען און שפּעטער ווען מען האָט שוין יאָ געקענט שרייבען איז שוין שולמית נישט געווען אין לובלין און יעקב'ס בריף זענען צו איהר נישט אָנגעקומען.

אינם בעשטימטען טאָג, ווען ס'האָט געדאַרפט פאָרקומען די חליצה — זענען צום רב געקומען: שלום, שולמית און דער „לעבעדיג-געוואָרענער” יעקב ל. מיט גרויס שמחה האָבען זיי דערצעהלט דעם רב, וואָס עס איז פאָרגעקומען...

דער רב ווינשט דעם „פּאָר-פאָלק” מזל-טוב און ווען דער רב געזעגענט זיך מיט זיי און פערלאָזט די בית דין-שטוב, ציהט שולמית אַרויס פון בוזים אַ קליין ליידיגס ביטעלע, אָנגעהאָנגען מיט אַ בענ...ל אויפ'ן האַלז און ווענ-דענדיג זיך צו יעקב'ן פרעגט זי:

— יעקב, צי ווייסטו וואָס דאָס איז?

יעקב ענטפערט נישט, שטעלט אויס אַ פּאָר אויגען. שולמית דערנעהנטערט זיך צום טיש, דרעהט פאַרזיכטיג איבער דאָס קליינע לייווענט זעקעלע און אויפ'ן טיש פאַלט אַרויס די קויל, וואָס האָט יעקב'ן געטראָפען אין איינעם פון די שלאַכטען צווישען די דייטשען און רו-סען. — — — —

דאָס פּאָרעל פאַלט זיך איינער דעם אַנדערען אויפ'ן האַלז מיט אַ כליפּעריי פון שמחה.

די שעהנע לואיזע.

(ענדע פון דער 3-טע זייט).

פון דער ערשטער מדרגה. זי האָט אָנ-געפיהרט און אָרגאַניזירט די פערווי-קעלסטע און שווערסטע מאָרד געשע-הענישען.

די געריכטס פערהאַנדלונגען האָבען געדויערט מעהרערע וואָכען.

ביידע, די שעהנע לואיזע און איהר מאַן, זענען געוואָרען פער'משפּט צום טויט. דעם מאַן האָט מען גלייך אויפ-געהאָנגען און די שעהנע לואיזע איז געוואָרען בעגנעדיגט אויף אייביגע תפיסה.

דאָס איז שוין געווען 33 יאָהר. מען האָט שוין לאַנג פערגעסען אָן די אַלע מעשיות אומצייליגע אַפערעס האָבען אין דער פאַריזער וועלט פערדעקט די גראַנדיעזע וועלט-אַפערע, וועלכע האָט זיך גערופען „די שיינע לואיזע”. אין דער אַלטער פראַנצויזישער וועלט אָבער האָט נאָך אַלץ פרומגעשוועבט איהרע פינסטער שיינע געשטאַלט און איהר טיף פאַרייליכער, לעבענסלוסטיגער בליק.

אין די 33 יאָהר, וואָס איז נישט אַ'ק פאַרגעקומען. די וועלט מלחמה האָט געבראַכט איבער פראַנקרייך אַ מבול פון בלוט און דאגות. די ליכטיגע סאַ-לאָנען זענען געוואָרען פינסטער. דער יונגער פראַנצויז איז געפאַלען העלדיש אויפ'ן שלאַכט-פעלד און אַלץ האָט אָנ-געהויבען אָטעמען מיט אַנ'אַנדערע לופט, מיט אַנדערע אידעאַלען און מיט אַנדע-רע פאַרשטעלונגען.

אָבער אין דער גאַנצער צייט איז געשטאַנען אומבערירט, פעסט און זיכער די פראַנצויזישע תפי-סה. ווי אַלע תפיסות איז זי געווען אַ וועלט פאַר זיך, צו וועלכער עס איז נישט צוגעקומען די דאגות און די קאָפּ-דרייעניש פון די פרייע לעבעדיגע מענשען פון דער שאַפענדיגער, בלי הענדיגער און שטאַרבענדיגער גאַסע.

און איצט נאָך 33 יאָהר האָט מען זיך דערמאָנט אָן דער שיינער לואיזע. זי האָט זיך אין טורמע אויפגעפיהרט גוט, מוסטערהאַפט און אין אַ געוויסע צייטען אַפילו פרום.

דער פּרעזידענט פון פראַנקרייך האָט איהר איצט בעגנעדיגט און די שיינע לואיזע איז ווידער אַרויסגעקומען אויף דער שיינער ליכטיגער וועלט. 21 יאָהר איז זי אַלט געווען בשעת זי איז אַריינ-געקומען אין טורמע. איצט איז אַלט 54 יאָהר. די צייטונגען שיקען צו איהר זייערע קאָרעספּאָנדענטען. זיי ווילען וויסען, ווי די שיינע לואיזע האָט איצט געפונען די וועלט, פון וועלכע געדאַנק קען זי איז בעהערשט געוואָרען, בשעת זי האָט געזעהן אַלע ענדערונגען, אַלע אומבילדונגען, וועלכע זענען אין די 33 יאָהר פאָרגעקומען אין פראַנקרייך.

די שיינע לואיזע איז אָבער היינט נישט מעהר שיין. זי איז פערפינסטערט מיט טיפע קנייטשען אויפ'ן פּנים און קוקט פערוואונדערט און פרעגענדיג אויף אַלץ, וואָס זי זעהט און הערט.

דער איינציגער שנוי, וועלכען זי האָט בעמערקט און געזעהן, איז דער פאַקט, וואָס איצט טראָגען די פרויען קורצע קליידער און קורצע האָר. דאָס, זאָגט זי, איז דום און אַ פרויען פּסיכאָ-לאָגישער טעות. מיט לאַנגע קליידער און לאַנגע האָר קען מען די מענער פיל מעהר רייצען, פיל מעהר פערכאַפּען אין אַ נעץ, און פיל גיכער דערוועקען דעם פליישיגען בעגער. גוט איז, זאָגט זי, וואָס די פרויען טראָגען איצט זייערע היט טיף אויפ'ן פּנים. אַזוי בין איך זיכער, אַז קיינער וועט מיר נישט דערקענען.

איך ווייס נישט, ווער פון מיינע אַמאָליגע בעקאַנטע לעבט און ווער עס איז געשטאָרבען. נאָר די נעמען פון 3 מענער האָב איך געלייענט אין דער דער צייטונג, וועלכע פערנעמען איצט אין לאַנד גוטע פּאָזיציעס, און מיט וועלכע איך בין פאַר 33 יאָהר צוריק געווען בעקאַנט, זעהר גוט בעקאַנט. אָבער, זאָגט זי, זיי אינטערעסירען מיך נישט מעהר, און איך וויל צו זיי נישט געהן. גוטס האָב איך קיינעם נישט גע-טון. אָבער סוף כל סוף האָט מען אויך מיר נישט געטון קיין גוט'ס. איך בין איצט 53 יאָהר און וויל זיין רוהיג.

אַזוי און לערך אַזוי רעדט די אַמאָ-ליגע העלדישע מערדערין. זי וויל אויך פאָהרען קיין אַמעריקאַ, דאָרט האָט זי אַ טאָכטער, דאָרט קען מען נישט איהר פערגאַנגענהייט און דאָרט וועט זי זיך פיהלען בעסער און זיכערער.

די שעהנע לואיזע, זי לעבט איצט איינזאַם. זי איז אַלט און גאָרנישט מעהר שעהן. 33 יאָהר תפיסה — דאָס איז גאָרנישט. איהר ביאָגראַפיע, איהר לעבענס-געשיכטע האָט זיך פערענדיגט מיט 33 יאָהר צוריק. דעמאָלט, זאָגט זי, איז געווען אינטערעסאַנט. דאָס האַרץ האָט געפיהלט, דער קאָפּ האָט געאַר-בייט און איך בין געווען פעהיג צו לעזען די שווערסטע שאלות פון טויט און לעבען.

היינט בין איך שוואַך.

ד"ר י. יאַנע.

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע”.

עקזאָטישער ראָמאַן.

(27

אין דעם ערשטען מאָמענט האָט כריזאַנטאַ פערוואונדערט גע-קוקט אויפ'ן דאָקטאָר, מיינענדיג, אַז דאָס רעדט ער פון היץ.

— בערוהיג זיך טייערער. פאַר וואָס עפּיס דאַרפען מיר זיך ראַטעווען? וואוהין?

— כריזאַנטאַ, איך מיין ערנסט, אַז מיר דאַרפען זיך ראַ-טעווען און פערווישען אונזערע שפּורען!

כריזאַנטאַ האָט אָנגעקלונגען.

דער דאָקטאָר לעווי האָט זיך מיט גרויס אַנשטרענגונג אויפגעהויבען און אָראָפּגעריסען דעם באַנדאַזש פון קאָפּ:

— איטליכע מינוט איז טייער! — האָט ער געזאָגט — דעם קערפּער פון דיין ברודער האָט מען אָפּגעפיהרט אין געזאַנדשאַפט. דאָרטען וועט די זאַך אַרויסרופען אַ גאַנצען שטורעם. מען וועט דיך אָנהויבען צו זוכען...

דער אַלטער בעל-אכסניא, פּיער האָט אָנגעקלאַפּט אין טיר.

— וואָס וועט איהר בעפעהלען?

— אַ רעכענונג.

מען האָט זיך אויף דער גיך אָפּגערעכענט, און זיך אַריינ-געזעצט אין אויטאָמאָביל, וועלכער האָט זיך פערנומען אויף רעכטס.

אויף אַ בריק זענען זיי אָראָפּגעשטיגען, און דער דאָקטאָר האָט דערלאַנגט דעם שאָפער צוויי הונדערט פראַנק.

— איך האָף — האָט ער געזאָגט — אַז איהר וועט פערגעסען, וואו איך בין אַראָפּגעשטיגען פון אייער אויטאָ.

— זעלבסטפערשטענדליך. איהר מעגט זיין רוהיג... איך קאָן זעהר גוט שווייגען! — האָט דער שאָפער געזאָגט, פערטיידיגענדיג זיך.

דער דאָקטאָר לעווי האָט דערלאַנגט כריזאַנטאַ'ן די האַנד און זיי זענען אַרונטער צום שווימענדיגען בריקעל.

אין אַ ווילע שפּעטער איז צוגעשוואומען אַ קליין דאַמפערל אין וועלכען זיי האָבען זיך אַריינגעזעצט, און אויף דער ערשטער סטאַציע ווידער אַראָפּגעשטיגען.

דעם גאַנצען וועג האָבען זיי געשוויגען, און כריזאַנטאַ האָט טרויעריג געקוקט אויף די מוטנע וואַסער'ן

די שמאָלע גאַסלעך פון דער פאָרשטאָט, די שלעכטע טראָ-טואַרען, דער שמוץ און שטויב האָבען איהר דערמאָנט אין די פערוואָרפענע געסלען פון טאָקיאָ.

— יאָ, דאָ איז נישט גוט, טייערע! — האָט זיך דער דאָק-טאָר צו איהר געווענדעט. מיר מוזען אָבער ציגעהן צו דער קליי-נער בעהן-סטאַציע קאָרני, און פון דאָרט וועלען מיר אַוועקפאָה-רען, וואו מיר וועלען וועלען.

— וואוהין וועלען מיר פאָהרען?

— קיין בריסעל. — האָט געענטפערט דער דאָקטאָר.

דער וועג האָט געפיהרט דורך נישט ברוקירטע, בלאָטיגע גאַסען, דורך שמוציגע פּלעצער, און פערלאָזטע פּאַרקען, ביז זיי זענען צוגעקומען צו דער קליינער סטאַציע קאָרני — אַ קליין איינשטאָקיג הייזעל געפאַרבט אויף רויט.

זיי איז נישט אויסגעקומען לאַנג צו וואַרטען.

עס איז אָנגעקומען אַ צוג, און די אַנטלויפענדע האָבען פערנומען אין איהם אַ פיער-ערטערדיגען בעזונדערען קופּע מיט אַ זייטיגען שפּיגעל-פענסטער.

אינגעוועגס שוין האָט זיך דער דאָקטאָר דערוואוסט, אַז כדי צו פאָהרען קיין בריסעל, וועט ער זיך מוזען פריהער צו-ריקקעהרען קיין פּאַריז, און ערשט פון דאָרט אַרויספאָהרען.

דעם דאָקטאָר איז די דאָזיגע פּערספּעקטיוו נישט איבעריג געווען צום האַרצען.

צוריקצוקומען קיין פּאַריז האָט בעדייט ריזיקירען ווידער צו ווערען פערפאָלגט.

דער דאָקטאָר האָט דאָן בעשלאָסען פאַר זיך צו פאָהרען ווייטער.

— ערגיץ וועלען מיר דאָך אָנקומען.

— כריזאַנטאַ האָט געשוויגען. איהרע געדאַנקען האָבען גע-פלאַטערט אין ערגיץ ווייט, ווייט, און אַרויסגערופען טרויעריגע ערינערונגען.

— זיי נישט טרויעריג, כריזאַנטאַ! — האָט זיך דער דאָק-טאָר צו איהר געווענדעט — איצט איז מיין רייה דיר צו דערמאָ-נען, אַז אונז געהערט די געגענוואַרט און די צוקונפט. געדענק, אַז לע'ם דיר זיצט אַ מענש, וואָס איז גרייט פאַר דיר אַוועקצו-שטעלען אויף דער קאָרט זיין לעבען.

כריזאַנטאַ האָט מיט ליבשאַפט אַ קוק געטון אויפ'ן דאָקטאָר.

— זיי מיר מוחל, טייערער, איך האָב נישט קיין רעכט צו זיין טרויעריג... דער ברודער מיינער האָט נישט גוט געהאַנדעלט געגען דיר.

— עס קומט מיר אויס, ווי מיר וואָלטען זיך אַ צעהן יאָהר נישט געשיידט — האָט דער דאָקטאָר געזאָגט — מיר האָבען זיך אַזוי צוזאַמענגעלעבט, אַז איך קאָן זיך גאָרנישט פאָרשטעלען, ווי כ'וואָלט איצט געקאָנט זיין אָהן דיר.

— מיך וואונדערט עס אויך! — האָט כריזאַנטאַ געזאָגט — ווייסטו דען, אַז מיך האָט מעהר דערשראָקען דיין קראַנקהייט, ווי דעם ברודערס טויט?

שמועסענדיג אַזוי צווישען זיך, האָבען די אַנטלויפענדע נישט בעמערקט ווי די צייט איז געלאָפען.

אויף איינער פון די סטאַציעס איז אין קופּע אַריינגעקומען דער אויבער-קאָנדוקטאָר, און זיך שטאַרק פערוואונדערט, ווען ער האָט זיי דערזעהען.

— פּאַרדאָן, איהר פאָהרט נאָך? — האָט ער פערלוירען אַ פרעג געטון — וואוהין-זשע פאָהרט איהר?

— וואָס ווייטער פון פּאַריז! — האָט כריזאַנטאַ לעבהאַפט געענטפערט.

דער דאָקטאָר האָט אַרויסגענומען דעם פּאָרטפעל, און דער-לאַנגט דעם אויבער-קאָנדוקטאָר אַ באַנקנאָט פון הונדערט פראַנק.

— זעהר פיין! — האָט דער אויבער-קאָנדוקטאָר אַ זאָג גע-טון — איך וועל אייך נישט שטערען ביז דאָס געלד וועט סטיי-ען פאַר'ן אָפּגעפאָהרענעם שטח...

— ס'אַראַ קאָמישער ער איז! — האָט כריזאַנטאַ אויסגע-רופען, ווען ער איז אַוועק.

— איצט וועט ער אונז נישט בעאונרוהיגען ביז דער לעצ-טער סטאַציע. איך קאָן די פראַנצויזען — האָט זיך אָנגערופען דער דאָקטאָר — זיי האָבען נישט ליב צו שטערען פערליבטע!

דער צוג האָט זיך אָפּגעשטעלט לע'ם אַ גרויסער סטאַציע.

צום וואַגאָן איז צוגעקומען דער סטאַציע-לייטער, און אָנ-געהויבען ווענען עפּיס צו רעדען מיט'ן אויבער-קאָנדוקטאָר.

יענער האָט געקוועטשט מיט די פּלייצעס, און געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ, אַז ער ווייסט נישט.

דעם דאָקטאָר איז נישט געפעלען געוואָרען דער אויסדרוק אויפ'ן פּנים פון סטאַציע-לייטער און ער האָט זיך צוריקגעצויגען פון פענסטער...

(פאָרטזעצונג קומט)

Miejski Kinematograf Ćwiatowy
Wodny Rynek.

היינט אין פאָלגנדע טעג!
דאָס גרויסע מייסטערווערק

„QUO VADIS"

מיט EMIL JANNINGS אין דער הויפט-ראָלע.

ס'ווערט געזוכט

אַ קוואַליפיצירטע, ערשטקלאַסיגע

מאַש'ז-שטיקעריןז

מיט לאַנגיאָהריגער פּראַקטיק און פּעדאַגאָגישע פעהיג-קייטען פאַר אַ גרעסערן אַנשטאַלט פון סטיקעריי.
אָפערטען אונטער „שטיקערין" אָפּצוגעבן אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

עד מתי עצל תשכב?

וי לאַנג וועסטו האָרעווען מיט דיינע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בּיטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטערט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדהאַלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעטער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, בּיטעס וועגען דירה און אוישאַנד ראַזיעטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותּפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאַרגע ספּראַוועס, ווי אויך איבּערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט **י. מאַנעלאַ,**
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעעל און בּילי!

"עטשניצע" פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען!
בּזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה בּיז 7 אָוונד

ד"ר וואָליניסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4–3
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12–9½ 5–4
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1–11 6–5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2–12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3–1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12.30
ד"ר עליאַסבּערג	כירורגישע קראַנקה.	– 1
ד"ר בּערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4–3

פּאָלאַ-סטר איק, שפּר ד-שפּריצונגען, ווי שטעלען א. ז. וו. פאַקען-שטעלן, קינסטליכע בּערג-זון-בּעשטראַהלונג, אַנאַ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך פערלאָנג — היזוכען אין שטאָט. — אין לאַבּאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמע און בּלוט.

2130

איבּערגעגען נייעם שקאַרלאַטין.

בּיי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ
דענטיסטישער קאַבּינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבּערשטיין	צאָהן-אַרצט	10 2 נ.מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ סטאַפּאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7–3

קינסטליכע צייהן, קאַראָנען, פּלאָמבּען א. אז. וו. די לעטשניצע איז אויך זונטאָג.

שייטלעך

ניעסע אויסאַרבּייטונג, רעעלע בּעהאַנדלונג. צו בּעקומען קאַמיענאַ 5, 2-טען הויף לעבּען איינגאַנג, 2-טען שטאָק ביי בּצלאל פּאַרושאָק.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און צאָהן-ערצטליכער קאַבּינעט
„SANITAS"
צעגעלניאַנאַ 29, טעלעפאָן 44-51
בּעראַטונג 3 זל.

ניי'ע שטאַרקונגס-מיטלען

בּעווייזען זיך און ווערן באַלד פערשוואונדען. דערפאַר אָבּער ער-ווערבּט זיך

„Scotta Emulsja Tranowa"

זייט 53 יאָהר די אָנערקענונג אין אַלע לענדער. זי ענטהאַלט וויטאַמינען, קאַלך און היפּאָפאָספיטען, צו שטאַרקען דעם קערפּער, בּיינער און צו דערהאַלטען די פרישקייט פון גייסט. און דאָס מוז און דאָס מוז זיין די ריכטיגע „Scotta Emulsja Tranowa", וואָס מען קען בּעקומען אין יעדער אַפּטייק און אין יעדען אַפּטייק-סקלאַד. 1037

בּעפאַר איהר געהט קויפען,

איבּערצייגט אייך, אַז גאָר בּיי אונז קענט איהר בּעקומען צו די בּילי-גסטע קאָנקורענץ-פּרייזען!

אַ בּעט מיט וועגטלעך. וייס אָדער בּרוין געמאָהלט 15 זל. אַ פעלד-בּעט—14 זל. ספּאָרט-וואַגען—58 זל., ווי אויך די איבּעראַל-בּעוואוסטע פּאַטענטירטע

פעלד-בּעטען „Palma-Patent"
פאָרטהעלבּע מיר גאַראַנטירען

אויף לאַגער געפינט זיך שטענדיג אַ גרויסער אויסוואַהל ניקעל-בּעטען, קינדער-בּעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך שאַטקאָווע און געבּעטע מאַטראַצען. בּיליגסטע פּרייזען! רעעלע בּעהאַנדלונג!

לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 31-85

זעמטליכע רעפּעראַטורען ווערען אָנגענומען.

פאַר 3 זל.

עלעקטריש ליכט אין שטוב

קען יעדער בּעקומען אויסצוצאָה-לען וועכענטליך פאַר יעדען פּ.

פערקויף פון פערשידענע עלעקטרישע מאַטעריאַלען

פּ. לעוויז,
קאָנסטאַנטינער 58,
פראָנט-געוועלבּ

דאָנטיסט און צאָהנטעכניק

י. בּיטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה בּיז 8 אָוונד.
פּרייזען בּיליגע! בּעראַטונג אַהן בּעצאָהלט.

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

Dr. med.
Różaner
צוריקגעקעהרט.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע און הויט-קראַנקהייטען.
— בּעהאַנדלונג —
מיט קינסטליכע בּערג-זאָננע.
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אָוונד
נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק טעלעפאָן 28-98.

א פייער - פערזיכערטע
קאַסע
איז געלעגענהייטליך צו פער-קויפען וואָלבּאָרסקאַ 4 בּיים ווירט.
772

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (דזשעלנאַ) 44
טעלעפאָן 22-44.
אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.אז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6^30—8 אָוו.

אַ יונגע
ווערט פון זאָפאָרט געזוכט צו אַרבּייט בּיי שמאַלע-ווימש, פּאָלודניאָוואַ 8.

היילפּעדאַגאָגישע
קורסען
פאַר שוואַכבּעפעהיגטע און שווערערציהבּאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבּשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט.
עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטען.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוונד.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנק-הייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דזשאָנפלעס, צאָהן - פיסטעלעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—9 אָוו. זונטאָג 10—12.

Akuszerka
E. Sklarowa
זיעלאָנאַ 47, וו. 18
געבּורטס-הילף פּריוואַט און פאַר מיטגלידער פון דער קראַנ-קען-קאַסע. 306
עצות פאַר שוואַנגערע פרויען.

Dr. med. **Ludwik**
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בּלאָ-זען און האַרן - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 בּיז 2 און פון 4 בּיז 7 אָוונד.

Dr. med.
Braun
פּאָלודניאָוואַ 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בּעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זיך איבּערגעצויגען אויף זגערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2
מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. ADAM
Grosglik
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-76
הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט, פאַר נירען, בּלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונד, פרויען—12 בּיז 3 נאָכמ. 873

Dr. Z.
Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדע פון 12 בּיז 2 און פון 5 בּיז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

ס'איז נישטאָ קיין
טואַלעט-זייף
אָבּער
זייף „LAVENDER"
1033

מיר און אננעהמם אין געברויך
אַלען פערקויף אין פאָלגענדע סקלאַדען:

Arno Dietel, Piotrkowska 157
Ludwik Dziwiński, Piotrk. 35
Henryk Goldhirsz, Piotrk. 156
W. Grünwald, Narutowicza 35
Gustav Heine, Targowa 10
M. Jasinowski, Al. I Maja 36.
Perfumerja „Kosmos", Piotrkowska 60
Ernest Krause, Główna 67
D. Perlmutter, Narutowicza 24
Henryk Perlmutter, Cegieln. 2
Henryk Rechtman, Piotrk. 207
Miecz. Rżewski, Andrzeja 2
Jan Sitkiewicz, Andrzeja 35
B. Tyman, Zgierska 20
Marjan Włodarek, Rzgowska 7
H. Winawer, Zgierska 1
Perfumerja „Verä", Piotrk. 142.

זייף „LAVENDER"
אין די דעליקאַטעסטע טואַלעט - זייף

פערקויפט נישט אייערע דיוואַנעס

44 מעבּעל 44

פּעלצען, נייע-מאָשינען מאַטאָראַטאָר א. אז. וו. בּעפאַר איהר איבּערצייגט אייך נישט בּיי פירמע

44 Ch. ŁAZNIK 44
גדאַנסקאַ (דלוגאַ)
בּעמערקונג: בּיי מיר און שענערינג אויף לאַגער פּערשידען
מעבּעל, שיין! גוט! און בּילי!

מוטערס!

פרלאַנגט אין די אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקס דעם היגיענישען פּודער פאַר קינדער

„Puder Dzidzi"
(מיט'ן העהנדעל) 7571
וועלכער דיערהאַלט דעם קינד'ס קערפּער אין געזונדהייט און ריינקייט.
אַ שאַכטעל 60 גראָשען.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבּינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַפּאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 7½–6½
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11–10 2–1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2–12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבּורטס-הילף	6-5 1-11½
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר וויינבּערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-5½ 1-11
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12-10 6-4
א. גראַדוענטשיק	צאָהן-אַרצט	7–3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2–9

צאָהן-בּעהאַנדלונג, בּעלייכטונגען, קאַראָנען, פּלאָמבּען, א. אז. וו.
בּיי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בּעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוואַמלער.
אָנמעלדונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
חידוים אין ד ר. שמאַ...

אַנאָנסען - פּרייז:
פאַר א מילימעטער - שורה.

פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דעם שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

אַבּאָנאַמענט-פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בּיטאָג און בּיינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.